היינטיגער נומער האלט 8 זייטען.

№ 99 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. | טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47.

זונטאָג, י"ח ניסן תרפ"ט. | 28 kwietnia 1929 r. | 22-טער יאָהרגאַנג.

ווילס איהר האבען

א עונג יום-טוב טהריי **"JAPONCZYK"**

פערלאַנגט נאָר די וועלט-בעריהמטסטע

ווי אויך אויף די נײַ-אַרויסגעלאָזטע גאַטונגען אין קופּערקעס-פּאַקונג צו 50-גראַמאָוו און צו 1 קילאָוו ווי אויך "gatunek 111 dla nawców" „gatunek 111 dla nawców" וועלכע האָט קיין גלייכען צו זיך נישט.

כשר לפסח בהכשר הראבינאט מווארשא.

זייט בעזונדערס אויפמערקזאַם אויף אונ-זער גאַטונגעק טהריי אין ווייסער פּאַקונג **"NADZWYCZAJNA"**

כשר לפסח שוואַקאַלאַד-פאַבריק **ZŁOTY RAJ**

די אין לאָדז בעוואוסטע יודישע

מאַכט בעקאַנט דער ג' קינדשאַפט דאָס צו דעם בעפאַרשטעהענדען פסח איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאָקאָלאַד און קאַרמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין. פער-קויפס-שטעלן: וויכאַרניא 50 זאַוואַדזקאַ 1, צעגעלניאַנאַ 26 בעמ. דאָס אַלעס ווערט געאַרבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים

Z intencji zaślubin
panny **GUTY SONNENBERŻANKI**
Łódź
z panem **DANIELEM KALMANOWICZEM**
Berlin
życzy wiele szczęścia i różowej przyszłości
Izrael Appel

ביום התקדש חג הפסח (י"ד ניסן תרפ"ט) נלקחה מאתנו אחרי מחלה כבדה וממושכה אמנו היקרה, סבתנו, דודתנו וחותנתנו

נ"ע **חיה** בת ר' אריה ליב **כרעניצקה**

(אלמנת המנוח ר' אפרים אליעזר הכהן נ"ע)

בשבה טובה, בשנת השמונים ותשע לימי חייה

ובאותו יום הובלה למנוחת עולמים | אותה מבכים:

בניה, בנותיה, נכדיה, ניניה וחתניה.

Dr med Z. Datyner
ספעציאַליסט פאַר נערוועז בלאַז און אַרויסרעדן
(פריהער אַלעקסאַנדער)
Piramowicza 11 **Tel. 48-95.**
נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה, און 6—8 אָוונט.

וואָרנונג!

דער ווילנער ועד הרבנים איז אונז מודיע, אז די אויסערבייטונגען פון די ווילנער קאָנסערוון-פאַבריקען און שפּראָטען אין אייל א. א. חי:

„אַטלאַנטיק" און „לאַטאָפאָל"

ווערען פערקויפט אין לאָדז און אומגעגענד פאַר „כשר לפסח", פערוו-ענדיג זיך, אז זיי בעזיצען א הכשר פון ווילנער ועד הרבנים. מיר זענען דעריבער מזהיר, אז עס איז חמץ גמור אין מיר האָבען אויף אַזעלכע קיין הכשר נישט ארויסגעגעבען.

דער לאָדזער ראַבינאַט.

דער מאַנופאַקטור-פערמיטלער-פעראיין אין לאָדז
64 פיעטריקאָווער

מאַכט בעקאַנט אז היינט זונטאָג ד. 28.4 קומט פאָר אין אייגענעם פעראיינס-לאָקאַל די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג צום ערשטען טערמין אום 3 א זייגער נאָכם. מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג דער פערזאַמלונג, 2) וואהל פון א פּרעזידיום, 3) בעריכט דער פערזאַמלונג פאַר דעם יאָהר 1928 4) בעשטעטיגונג דעם בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5) בודזשעט פאַר 1929 6) וואהל פון א נייע פערוואַלטונג, 7) וואהל פון א נייע רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 8 פרייע אַנטרעגע. סאַלס אז עס זאָלען נישט ערשיינען די געניגענדע צאהל מיטגלי-דער וועט די פערזאַמלונג פערקומען צום צווייטען טערמין אין דעם זעלבען טאָג 5 א זייגער נאָכם. און וועט זיין גילטיג בײַ יעדער צאָהל מיטגלידער. — עס ווערט זעהר העפליכסט געבעטען אז אַלע מיטגלידער זאָלען אומבעדינגט פינקטליך ער-שיינען, ווייל איבער די יעצטיגע קריטישע צייט איז זעהר ווינשענד דורכצופיהרען שטאַרק וויכטיגע פראַבלעמען און דאָס איז דרינגענד נויטיג. נעדענקט און קומט פינקטליך אום אייער אייגענע אינטערעסען צו שיצען.

מיט אכטונג **די פערוואַלטונג.**

אויפפאַדערונג.

אַלע סוחרים, וואָס **אהרון אייזיק פון וולאַצלאַוועק**
פיעקאַרסקי 4 № האָט בײַ זיי געקויפט, ווערען געבעטען היינט זונטאָג ד. 28.4 7 אָוונט צו קומען צו שמעריל מאַנדעל, אַגראַדאָוואַ 3 № — עס איז דרינגענד!

צענטראַלער יודישער האַנדווערקער-פערבאַנד אין לאָדז,
4 פאָלודניאָוואַ 4.

אכטונג האַנדווערקער!

היינט זונטאָג, דעם 28. ד. ח. דעם 2-טען טאָג חול-המועד, פינקטליך 7 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון פערבאַנד (פאָלודניאָוואַ 4)

א בעריכטס-מיטינג פון אונזערע פאַרשטעהער
אין די זעלבסט-פערוואַלטונגס-ארגאַנען

מיט דער בעטייליגונג פון די ה"ה: ראַטמאַן מ. פיין (שטעם-ראַט), דאָזאָר ר. האָפמאַן (גמינע), ראַטמאַן מ. ד. הערשקאָוויטש (קראַנקען-קאַסע) א. ז. וו.

די פערוואַלטונג.

פענסיאָנאַט עלבינגער לאַסק

דער בעוואוסטער ערשטקלאַסיג. פענסיאָנאַט עלבינגער נאָר אין לאַסק-ווירוויעטשין ווילע מעסנער אין וואַלד איז שוין ערעפענט. דער פענסיאָנאַט איז הײַ-יאָהר בעדײַטענד פערגרעסערט און פערשענערט געוואָרען.

בעמערקונג: ספּעציעלע זומער-וואוינונגען צו פערמיטען מיט מיטאָגער

אינפאָרמאַציעס קאָן מען בעקומען בײַ ה' עפשטיין, קאַמינגע № 1

פאַלקס-אויזוועריטעט בײַ דער ציוני. אָרגאַניזאַציע

היינט, זונטאָג, 28/4 8.30 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאָנאַ 4).

א פאַרלעזונג

אויף ד.ע.: „יציאת מצרים אוז די הגדה"

פרעלעגענט: **רעד. י. אויגער**

אייגענע פרייז! 2083

Dr. Niewiażski

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער שוועכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. med Grzegorz Rozenberg

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מאַגען, מישמע, לעבער און אינערליכע מראַנקהייטען
גראַנסאַ 44 (דלוגא) Telef. 24-44
נעמט אָן פון 11.15 ביז 12.30 מיטאָג
און פון 6 ביז 8 אָוונד
זונטאָג פון 11 ביז 1.

שוין ערשינען

א. אייזעק שלאָס
„דאָס שוויטע ווייב"
און אַנדערע פאָלקס-מעשהלעך
פרייז 25 גר.

צו בעקומען בײַ אַלע ציטונגס-פערקויפער. מיט אינפאָרמאַציעס און בעשטעלונגען זיך צו ווענדען אין דער אייזישלאָס-ביבליאָטעק, לאָדז, פאָלודניאָוואַ 11, אין הויף, לינקע אפּיצינע.

8-טונגען!
דאָס
לאָדזער טאָגעבלאַט
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אַלע באַהן-קיאָסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

פריוואַט טאַגיז שולע
פון די נייסטע טעניץ
דיפל. לעהרער י. ווייַנטרויב
נעמט אָן אינשרייבונגען אויף אינצעלנע לעקציעס ווי אויך אין קאָמפּלעטען יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 10 אָוונד
44 קיליינסקיעגאָ 44
2-טער הויף מאַרטער
די לעקציעס קומען פאַר אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון **י. ווייַנטרויב**
בעמ. אסיסטענט — רוטינירטער טענצער זשאַן-קינג.

צו פערדינגען
אַ ערשטקלאַסיגע וואוינונג פון א שטוב מיט א קוך, אויף זגערזשער גאַס. צו ערפאָהרען אין טאַבאַק-גע-שעפט זגערזשער 21 בײַ ה' גראָה. 2043

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, לונגען-קראַנקהייט
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81
שפּרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאָכם.

ד"ר לודוויג פאָלק
נאַוראַט 7, טעל. 67-28.
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 נאָכם.

Dr. med Adam BENDER
Przejazd 30, Telef. 54-68.
ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג. 0089

אַ געוועלב מיט אַ וואוינונג
איבערצוגעבען אין צענטער פון גייער'ס מאַרק.
צו ערפאָהרען נגוא-זאַרזשעווסקאַ 23 № בײַם הויז-וועכטער.

קריניצע
דר. מעד. בערקמאַן פון וואַרשאַ
אינערליכע, נערוועז און פרויען-קראַנקהייטען
אָרדינירט ווי געוועגליך אין הילא „טאַטאַרסקאַ".

JEDYNY środek do odnawiania obuwia to IMMALIN
Gen. prz. Salomon Finkelstein, Łódź

Dr. L. PIKIELNY
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז, האַרץ-קראַנקהייטען
Nawrot 6, telefon 19-90
נעהמט אָן פון 4 — 7 אין אָוונד ווי אויך אין דער לעטשניצע "Zdrowie" נאָוואָמיעסקאַ 3 פון 2—12½.

Dr. Med. **P. MARKOWICZOWA**
ספּעציאַל-אַרצט, פאַר הויט האָאַר און ווענערישע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַלעי 1-טען מאַי 37 :—: טעל. 66-35.
נעמט אָן פון 3 ביז 9.
הייל-האַסמעטישער גאַבינעט.

Dr. med. **A. Mazur**
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק
ווי אויך שטום און שפּראַך-פעהלער
וויסאָקאַדניאַ 65
אייגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46) טעל. 66-01

ד"ר מ. קאַריש
צאַהן-אַרצט
זשעראַמסקיעגאַ (פאַנסקאַ) 37
נעמט אָן פון 1 — 2 נאָכם. און פון 7 ביז אָוונד
זונטאָג און הגא פון 12 ביז 2 נאָכם.

Dr. med. **M. Heller**
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקע און מענער-שוועכע
נאַוראַט 2, טעל. 79-89
נעמט אָן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אָוונד
פאַר פרויען פון 4—5 נאָכם.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. **Albert Gotlib**
אַכושער און ספּעציאַליסט פון פרויען-קראַנקהייטען
פיעטריקאָווער 26, טעלעפ. 77-50
נעמט אָן פון 8—10 און פון 4 ביז 7 אָוונד.

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, **tel. 70-37**
נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 אָן. געוועזענער מיסטענט בײַ מיסטער עלעמאַן (הינעד-אויגען-אַנשטאַלט צין לאָנדאָן). ספּעציאַליסט צו בעהייטיגען הינער-אויגען און האָרנהויט ווי אריינגעוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערץ

סטאלין האט מורא פאר אנ'אטעצטאט

ער פערלאזט דעריבער דעם קרעמל און בעזעצט זיך אין א דארף הינטער מאסקווע

דער נאהנסטער קאנגרעס פאר קאמף מיט פרויען-האנדעל וועט פארקומען אין ווארשא

סטאלין פערלאזט דעם קרעמל

צוליב מורא פאר אנ'אטענטאט

מאסקווא (ספ.) א גרויסע סענסאציע האט ארויסגערופן אין די הויפטשטעט קרוזשן דער פאקט, וואס דער סאוועטישער דיקטאטאר האט אויסגעטראגן זיין ווינטערט פון מאסקווער קרעמל און נעם נארקאם, און דער אומגעגעבן פון מאס יוא, וואו לענין, אין בעשטארבען. אויך עס גוט האט סטאלין זיך ארומגערינגעל מיט א גרויסער יחיד פון משטעקסטע וואו מען שטייט לעבט סטאלין און שטענדיגער שרעק אז מאט פסדר מורא פאר אנ'אטענטאט אויף זיין לעבען. צו אזהם ווערען נאר אויגלאזט די נ'יהענטסטע בעקאנטע זיינע. ווי אויך די אגפיה-דער פון נ. פ. א. מיענזשינסקי, יאגאדא, אינפליט און טרילנער.

די מורא פאר אנ'אטענטאט אויפ'ן דיקטאטאר און בעזונדערס גרויס אויפ'ן דערשטארקטע רעפרעסיעס, וואס ווערען לעצטענס אנגענומען געגען די פערשוועגע אפאזיציאנסטען פון רעכטס און לינקס. לויט די לעצטע אינסטרוקציעס פון פאלוס-ביוראו ווערען די אפאזיציאנערען געטיילט אין דרייטאגאריעס. די, וואס מען האלט פאר פער'עקשנ'טע נישט באלנבוגע ווערען פערשוקט און ווייטע אינזלען. אנדערע ווידער ווערען נאר בעזעטיגט פון דער פארטיי. ווידער געגען אנדערע, אויף וועמען עס אין דערוויל נאר געפאלען דער חשד פון סימפאטיעס צו דער אפאזיציע. בעגעגענט מען זיך מיט א פארוואורף אין זיי פערבלייבען ווייטער אין דער פארטיי.

נעשלאסן דעם קונגרעס פאר קאמף מיט פרויען-האנדעל

גענף (ספ.) הייגט אין פארגעקומען די לעצטע זיצונג פון אינטערנאציאנאלען קונגרעס צו בעקעמפען דעם פרויען האנדעל. אונ'ם פערלאט ווערען דער מעמוראנדום פון האמף געגען פרויען-האנדעל ווערט אנגענומען א גרויסער פראגראם אין מיש'ו'דיגע רעזולטאטען. מיט אלייניגע רעפעראט ווערען דער ליי[illegible] האנדעל און פוי[illegible] דער פויזנער. דער הויפ[illegible]

ווי [illegible] געהט אריבער די גאס

קוקט מיט אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'אייביגער קאליקע אדער גאר געפינען דעם טויט.

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען.

בולגארישער קעניג איז בעזיגט

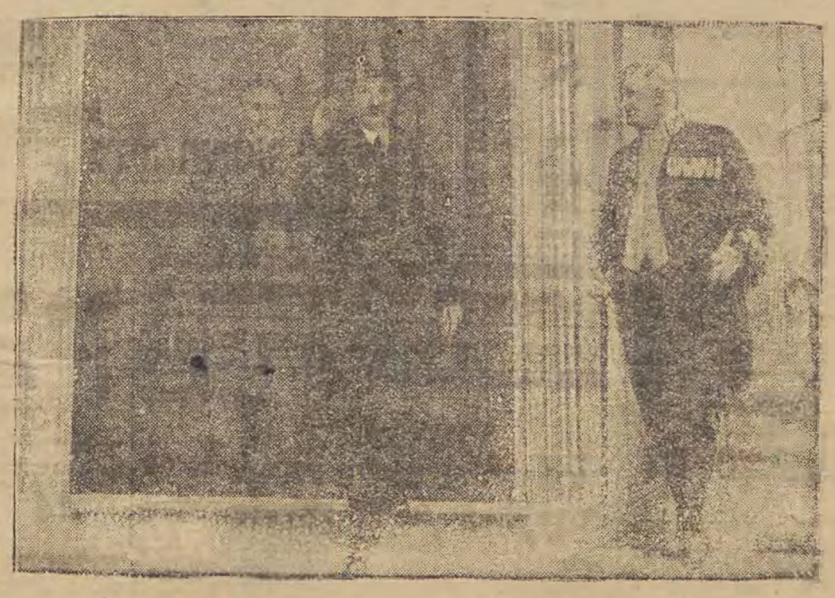

דער בולגארישער קעניג באריס וואס זוכט זיך א פרוי מיט זוהן, ווייסט איצט אין בערלין. דאס בילד שטעלט פאר דער קעניג ווי ער פערלאזט דעם פאלאץ פון פרעזידענט הינדענבורג

דער עדיטער אין אריץ-ישראל

ירושלים (יט"א) די לעצטע טעג הער שען אין ארץ ישראל גרויסע קעלטען. עס פאלט א רעגען און א האגעל. די טעמפעראטור אין אינטער זעדא. מען רעכענט, אז די קעלטען וועלען אנהאל-טען נאך איינינגע טעג.

דער מוזיק-טעאטרעטיכער פראט. ווייסמאן פליגט געשטארבען אין ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) דער בעוואוסטער מוזיק-טעאטרעטיכער אראלף ווייסמאן פון דרעזדן, וואס איז אהער געקומען פרי צו האלטען לעקציעס און ירושלימער אינווערזיטעט וועגען יודישער פאלקס-מוזיק, איז פלוצלינג גע-שטארבען פון א האריץ-שלאג. פראפ. ווייסמאן איז אלט געווען 57 יאהר. איז דער לויה האט זיך בעטייליגט א גאר גרויסער עולם. ד"ר חיים ווייצמאן האט מספיד געווען דעם נפטר.

ארעסטירט מיטגליד'ער פון קאמ'-ניסטישיז צ. ק. איז ווארשא

ווארשא (טעלעג.) די וואר שאער פאליציי האט בעקומען אינסטרוקציעס נישט צו דערלאזען דעם 1. מאי צו קיין קאמונ'סטישע דעמאנסטראציעס. און די לעצטע טעג זענען ארויסגע-פירט געווארען מעהרערע ארעסטן פון פערזענען, וואס זענען פערדעכטיג אין געהערען צו דער קאמונ'סטישער פארטיי. די פאליציי האט ארעסטירט אויפ-גיגע צעהנדלונג מאן. די ארעסטירטע זאלען זיין מיטגלידער פון צ. ק. פון דער קאמונ'סטישער פארטיי.

די אקציע פון ראובן ברייגין אין דרום-אפריקע

לטובת דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד

די ארטיגע ציוניסטען בעציהען זיך נייטראל צו דער אקציע

יאהאנסבורג (יט"א) אין גרויסען זאל פון הוגען ראטהויז איז אנגעטער'ן פארזיץ פון ה' בערנארד אלעקסאנדער פארגעקומען א יודישע מאסען פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון 1500 פערזאן געווידמעט דער אקציע לטובת דער יודישער קאלאניזאציע אין באוויעט-רוסלאנד. די פערזאמלונג איז בעגרוסט געווארען דורכ'ן בורגערמייסטער פון יאהאנסבורג. מיט א גרויסער דרייע איז אויף דער פערזאמלונג ארויסגע-טרעטען דער בעקאנטער שרעפטשטעלער ה' ראובן ברייגין, וועלכער וויזט דא אין די אונטערעסען פון דער האמפאניע פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד.

ה' ברייגין האט אין זיין רעדע ערקלערט, דאס די גאנצע יודישע עקזיסטענץ מיינונג אין אמעריקא אין גאנצען געשטעמט לגבי דער יודישער קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד. דאס דייטשע רוסלאנד האט זיך געגרעדט גרונדליך אין פערגלייך מיט'ן פאר-מלחמה'דיגען רוסלאנד. אין משך פון דער וועלט-מלחמה אין בעת דעם בור-גערקריג זענען געפאלען אין רוסלאנד 2 מיליאן יודען, אויצ אבער אין דער לאגע פון די יודען געזונדערט. ה' ברייגין האט ווייטער דערצעהלט, דאס אמע לונג יודישע מיליאנערען אין אויקראי-נע האבען אויהם פערזונדערט, אז נישט קוים גנדיג אויף זייער פעראנטווארטונג זענען זיי איצט גלוקלעכער, ווייל זיי זענען זי-כער מיט זייער לעבען. ברייגין האט גע-לויבט די קאלאניזאציע • ארבייט אין סאוויעט-רוסלאנד פון ציוניסטישען שטאנדפונקט.

די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט האט געצויגען דער פאקט, דאס די פיח-רער פון די דרום-אפריקאנישע ציוניס-טען זענען נישט געווען אנוועזענד אויף דער פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון ה' ברייגין. אין אלגעמיין פערנעמען די הייגע ציוניסטען א נייטראלע שטעלונג צו דער אקציע פון ראובן ברייגין.

ברייגין'ס גרייטקייט ארויסצוטרעטען אויך אויף ציוניסטישע מעמעס בעת זיין אויפענטהאלט אין דרום-אפריקא איז בון אויצ דורך דער לאקאלער ציו-ניסטישער פערעראציע נישט בערוקזיכ-טיגט געווארען.

מיצקי וויטש-דינעמאן איז פאריז

פארין (ספ.) השם וועט אין דער אנוועזענהייט פון פראנצויזישען פרעזי-דענט דומערג פארקומען דיפערלוכע ענטהילונג פון מונצעווימש-דענקמאל, אין דער פייערונג וועלען זיך בעטייליגען פיל אנגעזעהענע פראנצויזישע מלבה-מעגער, דער גאנצער מיניסטע-רען-קאבינעט אין אלע אויסלענדישע אמבאסאדארען אין קאנסולען. די פוי-לישע רעגירונג וועט זיין רעפרעזענ-טירט דורכ'ן יאסטיץ-מיניסטער צאת, וואס אין ספעציעל צו דער פייערונג ארויס'עפאהרען קיין פאריז.

בערלין בערוהיגט זיך

בערלין (ספ.) די דייטשע רעגירונג האט ארויסגעדרופען פון פאריז דעם פאר זוצער פון דער דייטשער רעלעגאציע בייט דער רעפאראציע-קאנפערענץ, ד"ר שאכט. ער וועט קומען קיין בער-לין הייגטיגען דונערסטאג אדער פרייטאג. דאן וועט ער זיך בעטייליגען אין א ספע-ציעלער זיצונג פון דער דעלעגאציע.

אין בערלין האט זיך די לאגע בע-רוהיגט. די גרויסע פאנגס, וואס האט געהערשט אויף דער בערזע אין בערלין מעגד פערקלענערט. דער דאלאר-קורס איז נישט געשטיגען.

אפשאפען דעם מיליטער-דינסט

לויט פאר דער כינעזישער דעלעגאט אויף דער ענטוואפנונג קאנפערענץ

גענף (ספ.) הייגט האט די ענט-וואפנונגס-קאמיסיע בעטרכט דעם פרא-יעקט פון לינעזישען דעלעגאט. דער מילטער-דינסט — זאגט זיך אין פרא-יעקט — ברענגט שוין ממליא צו בו-לומבאר'ען אין מלחמות זוגען דערבייא אונפערמיידליך. נאר דאס גענצליכע אפשאפען דעם מילטער-דינסט קען זי-כערן דעם וועלט-שלום.

פון דער ספארט-וועלט

„הכח" I — „ל. ק. ס." I ב

דעם ערשטען טאג פסח אין פארגע-קומען א פרענדשאפטס-מעטש צווישען „הכח" און „לקס" I ב. וועלכער איז אויפגעטרעטען פערשטארקט דורך אנ-גיגע שפילער פון דער עקסטרא קלאס מאנשאפט, דער „הכח" איז אויך דאס מאל אויפגעטרעטען ווי שטענדיג, דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט 4:2 לטובת ל. ק. ס.

ל.ק.ס." I ב — טוריסטן" I ב (0:0) 0:1

נעכטען 4.30 איז אויף דעם טורנס-טען פלאץ פון דער וואדנע נאס פאר-נעקומען דער מעטש פון דער „א"-קלאס מייסטערשאפט פון דאזיגער קרייז-פערבאנד, צווישען „טוריסטן I ב און לק"ס I ב.

עס איז געפוהרט געווארען א הון-סער און פערבייטערער קאמף, וועלכער האט בזן צו דער פויזע צו קיין רעזול-טאט נישט געבראכט. ערשט נאך דער פויזע געלונגען עס לק"ס דורך פיעאן צו שוסען דאס אונצוגיגע טויער.

דער דעזיגלטאט בלייבט שוין אויף בין צום סוף.

רונלמער פידלער זעהר גוט.

גרויסע ספארט-רעווי

דער וויעוואדישער קאמיטעט פאר פוזשער אויסבילדונג פון דער יוגענד ארדענט איין דעם 3. מאי 3 נאכמיטאג אויפ'ן ספארט-פלאץ און דעלעגאט א גרויסע „ספארט-רעווי". מיט א פער-שודענארטיגען פראגראם. וועלכאפע-דען וועט-לויף ארגאנזירט דורך „אינ-יאן", פאר וועלכען עס האט בעשטימט א פרעמיע דער וויעוואדישער קא-מיטעט פאר פחושער אויסבילדונג. א צווישען-שטאטישען מעטש לאדז — וואדשא פון די פרויען-רעפרעזענטאנ'ן קלובען. שפיל און קראקעט פון דעם פויזגער פערזאונגען קלוב „אוצצא" טראיאל און וועט-לויפען פון סאקאל בעת'ן מעטש וועלען שפילען ארשיש ערן.

איבערמארגן דינסטאג

ערשיינט ווידער זעהר א שעהנע און איבהאלטסרייכע

יום-טוב - נומער

— פון —

„לאדזער טאגעבלאט"

פערפעהלט נישט היינט אויפצוגעבען אייערע אנאנסען פאר'ן דינסטאג'דיגען נומער פון „לאדזער טאגעבלאט"

מורא'דיגער שטורם-ווינד איבער צפון אמעריקא

90 מאן אומגעקומען.—500 שווער פערוואונדעט.—טויזענדער פאמיליעס געבליבען אהן א דאך

ניו-יארק (ספ.) פון אטלאנטא (שטאט געארגיא) מעלדעט מען. אז דארט בושעוועט א מורא'דיגער שטורם. די רעזולטאטען זענען שרעקליכע. לויט די לעצטע ידיעות זענען שוין בין איצט געשטארבען 90 מאן און 500 האבען באקומען שווערע וואונדען. טויזענד דער פאמיליעס געפונען זיך הונטערן פרייען הימעל, נושם האבענדיג קיין דאך איבער'ן קאפ. בעזונדערס גרויסע פערוועסטונגען האט דער שטורם גורם געווען אין דרום-מיטל פון שטאט געארגיא. די שפיטזלער זענען אויפגעלט מיט פערוואונדעטע. אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע ווערען ארויסגעשוקט מולטער • אפטוילונגען און ספעציעלע רעטונגס • אפטוילונגען פון רויטען קרייץ. די שאדענס זענען בעדייטענדיג.

אטלאנטא (ספ.) דער שרעקליכער שטורם האט אנגעטאקט געוואלדיגע חורבות. די בעפעלקערונג און גלובען אהן א דאך, מען האט דער פאר מורא פאר אנ'אויסברוך פון אנעפודעמיע. די הולף-אקציע ווערט גע פוהרט מיט דער הולף פון אראפלאגען, וועלכע פוהרען צו פערשודענע מעדיקאמענטען. די הזיקות ווערען אפגעשאצט אויף צעהנטלונגער מיליאנען דאלאר.

מארשאלעק דאשינסקי וועט מארגען זיך טרעפען מיט מאקדאנאלד'ן און לעא בלום'ן

פארז (ספ.) אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון פוילישען סיום-מאר שאלעק אינגאצי דאשינסקי, וועלכער וועט זיך בעטייליגען אין דער פייערונג בי דער ענטהולונג פון מוצקיעוויטש-דענקמאל, האט דער פרעזעס פון פראנצויזישען פארלאמענט, א סאציאליסט, אינגעלאדען צו זיך אויף מארגען זונטאג דעם מארשאלעק דאשינסקי, דעם פוהרער פון דער לוובאר-פארטיי און עגלאנד ראמזיי מאקדאנאלד און דעם פוהרער פון די פראנצויזישע סאציאלומסטען לעאן בלום. די דאזיגע דרי אנפוהרער פערזענלעכקייטען, וועלכע שטעהען בראש פון די סאציאליסטישע פארטייען און דרי לענדער וועלען זיך אדורכשומעסען מפה א רייה זעהר וויכטיגע פראגען.

בעראטונגען פון עקזעקוטיווע פון אינטערנאציאנאלען מינדערהייטען קאנגעס

פארז (יס"א) די טעג האט דא אפגעראלטע אהרע בעראטונגען די עקזעקוטיווע פון אינטערנאציאנאלען מינדערהייטען-קאנגרעס. און די בעראטונגען האט זיך אויך בעטייליגט דער פאר שטעהער פון דער יודישער מינדערהייט ד"ר לעא מאצקון.

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע בע שלוסען פון פעלקער-בונד-ראט וועגען דער מינדערהייטען-פראצעדור, האט די עקזעקוטיווע בעשלאסען צו אונטערשיידען דאס דעם „קאמיטעט פון 3" בעם פעלקער-בונד זאלען קענען פארלעגען זיין שטאנדפונקט וועגען דער מינדערהייטען-פראצעדור נישט נאר דו פער אונטערעכנונגס מלוכות נאר אויך דו פאי שכעווערשאפט פון דו מינדערהייטען מען.

דער פארזיצער פון „קאמיטעט פון 3" דער יאפאנישער באמשאפטער אדאטשי האט ענטפערנדיג אויף דער ווענדונג פון מינדערהייטען-קאנגרעס פארגעלעגט צוציישמעלען וועגען דעם ענין אנ'ענטשפרעכענדען מעמאריאל.

גרויסע יום-טוב-פרעמיע

פאר די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט"

לכבוד פסח האבען מיר צוגעגרייט אנ'איבעראשענדע פרעמיע פאר אונזערע לעזער. א פרעמיע, וואס יעדער יוד וועט זיכער אויפנעהמען מיט אמת'ען פערגעניגען און אויפריכטיגער צופרידענהייט. דאס זענען צוויי וואונדערבארע ווערק, וואס וועלען איז יעדען יודישען הויז אריינברענגען א וועלט פון שענקייט און דערהויבענקייט, א כוואל פון וויסען און ליכט.

די טרעטטע פרעמיע איז דער אויצר פון דער יודישער פערוואנגענהייט

„די יודישע געשיכטע"

— פון פראפעסאר — **הענריק גרעץ.**

ווער ס'איז פראפעסאר גרעץ, איז, דוכט זיך, איבריג צו זאגען. דאס דאזיגע ווערק איז הייגט צו טאג די קלאסישע געשיכטע פון יודישען פאלק. די גאנצע רוהמפולע פערגאנגענהייט פון די יודען געהט דא פערבי איז א מערקווירדיג-אנציהענדער פארם, עס איז דא נישטא די שווערפעלטיגקייט פון די געוועהנליכע געשיכטע-שרייבער. גרעץ'ס „יודישע געשיכטע" לייענט זיך, ווי א שפאנענדע ערצעהלונג, שמידט-צו דעם לעזער און לאזט איהם נישט אפרייסען זיך פון דעם בוך. ביי יעדען, ווער עס בעקענט זיך מיט דער געשיכטע פון אונזערע לעבען, געשריבען דורך דעם דאזיגען גרויסען מייסטער, ווערט זיין הארץ אנגעפולט מיט עהרפורכט און ליבע צו די יודישע גבורים און קעמפער און ער בעקומט פרישען מיטה און גלויבען אין די אונפערגענגליכע כחות פון אונזער פאלק.

יעדער יוד מוז קענען זיין פערגאנגענהייט. קענען גרעץ, לייענען גרעץ, הייסט אריינדרינגען אין דער יודישער נשמה, און דאס הייסט — דערקענען זיך אליין, שטארקען די אייגענע כחות, בעפעסטיגען דעם גלויבען איז זיך אליין!

מען דארף נישט צוערעדען צו קויפען גרעץ'ס „יודישע געשיכטע", יעדער יוד מוז אליין דערצו שטרעבען! איצט האט איהר די דאזיגע געלעגענהייט, „לאדזער טאגעבלאט" גיט אייך די מעגליכקייט דערצו.

איהר האט די מעגליכקייט אלע 7 בענדער פון דעם דאזיגען סלאסישען ווערק פון דער יודישער געשיכטע, פרעכטיג געדרוקט אין א הערליכען יודיש, איינצושאפען זיך פאר אנ'אונגעוועהנליך ביליגען פרייז—

אנשטאט דעם נארמאלען פרייז 32.50 זל., סך-הכל פאר 14 זל.

מיר ווילען אבער געבען די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט" א מעגליכקייט איינצושאפען זיך אויך דאס בעסטע און דאס שענסטע פון דעם, וואס ווערט איצט געשאפען אויף יודיש, אריינצובערענגען אין דער יודישער שטוב דעם נייעם טאז אין יודיש און דערום האבען מיר צוגעגרייט נאך א צווייטע פרעכטיגע פרעמיע, דאס זענען

די ווערק פון דר. א. קאראלניק

ד"ר א. קאראלניק איז איינער פון די גלענצענדסטע שריפטשטעלער ביי יודען, איינער פון די אריגינעלסטע און טיפסטע שיין-שרייבער. די לעזער פון „לאדזער טאגעבלאט" איז ד"ר קראלניק גוט בעקאנט מיט זיין שארפען מח, מיט זיין דורכדרינגענדען בליק און מוטיגער פעדער.

ד"ר קאראלניק'ס זאץ איז אזוי ווי אויסגעשמידט פון שטאל, זיין געדאנק איז שארף און קלאר. עס איז אבער נישט דער טרוקענער דענקער. ניין. אין דער קאנשיגקייט און געפרעסטקייט פון זיין סטיל לייכט זיך דורך א בילד, הילכס אפ א פיינער קלאנג פון רייגער פאנזיע. ער שפרייזט אוועק צו די אייביגע קוואלען פון שענקייט, וואו ער לאזט פרייי זיין דמיון, די מליגלען פון זיין גייסט, פון זיין מעכטיגען טאלאנט. ער לאזט זיך צו די אלוועלטליכע קוואלען פון שענקייט און צו די רייין-יודישע. ד"ר א. קאראלניק געהט, ער קען געהן, צו ביידע. פון די אלוועלטליכע גיט ער אונז טיף-דורכגעטראכטע און

מייסטערהאפט געצייכענטע פארטרעטען

סאקראטעס, פלאטאן, העגעל, קאנט, ניצשע, דאנטע, שעקספיר, לעאנארדא דע ווינטשי, בעטהאווען, וואלטער, רענאן, אנאטאל פראנס, און פיל אנד. — פון די יודישע האבען מיר אין זיינע ווערק: יהודה הלוי, דעם רמב"ם, שפינאזא; פון די שפעטערדיגע — מארקס, לאסאל, עדוארד בערנשטיין, אלבערט איינשטיין און אנדערע.

עס שווימען אויך ארויס אין קאראלניק'ס ווערק פאר אונזערע אויגען די פארטרעטען פון די גרויסע יודישע קינסטלער פון וואר: שלום עליכם, דוד פרישמאן, יהואש, אברהם רייזען, פרוג, נאמבערג. פאר דעם לעזער ענטפלעקט זיך דא א וועלט פון שענקייט אין וויסן, א וועלט פון גלאנץ און ערהאבענקייט.

מיט ד"ר א. קאראלניק'ס ביכער וועט מען עפיס זיכערער ביי זיך און זיכערער אין לעבען.

מיט זיינע ביכער גיסט ד"ר קאראלניק ארין אין אונז אויך א טייל פון יענער שענקייט און יענעם גלאנץ, וואס זענען אייביג, ווי די וועלט, ווי דאס לעבען.

פינף ביכער פון ד"ר א. קאראלניק גיבען מיר אלס פרעמיע:

1) „דאס בוך פון ווארצלען" (264 זייטען) נארמ. פרייז 7 זל.
2) „דאס בוך פון בלעטער" (236 „ „ „ 6.50 „
3) „דאס בוך פון בלעטער" (231 זייטען) נארמ. פרייז 6.50 זל.
4) „ווידערקלאנגען און ווידערשפרוכען (240 „ „ „ „ „
5). ווידערקלאנגען און ווידערשפרוכען (235 זייטען) נארמאלער פרייז 6.50 זל.

די אלע 5 ביכער, וועלכע קאסטן צוזאמען 33 זלאטיס בעקומען די לעזער וו „לאדזער טאגעבלאט" נאר פאר 16 זלאטיס

לאזט נישט דורך די דאזיגע געלעגענהייט!!!

פאר 30 זלאטיס קענט איהר זיך איינשאפען א פרעכטיגע ביבליאטעק, א וואונדער-שאץ פון יודישער געשיכטע און שעהן שרייבערייי, וואס דארף איז בוכהאנדלונג קאסטען העכער 65 זלאטיס.

זעה קופאן 6. זייט

זעה קופאן 6. זייט

שניידט אויס די פרעמיע-קופאנען פון „לאדזער טאגעבלאט"

לאָדזער טאָגעבלאַט

ד ר ר ע ד א ק ט א ר נ ע מ ט - אָ ן פ ו ן 6 ב י ז 7 א י ן א ָ ח ע נ ד .
י י ש ט ב ע ש ט ע ל ט מ א נ ו ס ק ר י פ ט ע ן ו ע ר ע ר נ י ש ט צ ו ר י ק ג ע ש י ק ט .

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנ: סוי רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דער ווילנער טיירן-יאָר

און די קרעדיט-פראַגע אין פּוילן

אין קמן שום לאנד קען דאָס ווערט שאַפמליכע לעבן נושט אויסקומען אָהן קרעדיטען. די ווירטשאַפט און נושט עפּעס אַ'אויטאָמאַט, וואָס בעוועגט זיך פון זיך אַלמן, אָהן שום השפעה מן חוץ. פערקעהרט, זי פאָדערט מען זאָל זי אָהן אויפהער שטוצען מיט אַלוסיוע געלדער. כדי אונטערצוהאַלטען דאָס אַלץ וואַקסענדע טעמפּאָ, מען מוז בענוצען די ארבייטס-מעטאָדען און די מעכנישע אינדיוידועלע בערעטונג פאר אינזער געלד-מאַרק. מען דאַרף אויסבעזערן די פּראָדוקציע, צו פאַכען זי צו די נייע פאָדערונגען, אלא נושט, ווערען די יסודות פון די געשעפטלעכע אונטערנעמונגען פערעלעדערט און אונטערגעגראָבען.

דערוויל ווערט אומעטום געווירטעט אויף מיה אויסצוגעפונען די מיטלען, וואָס זאָלן ציצוהען און פערמעהרען און לאנד די קאַפּיטאַלען, וועלכע שטעלען די גלד-בערעפענישען פון ווירטשאַפטלעכען לעבען.

און די נאָר מלחמה-יאָהרען ווערט אין דעם פרט געווירטעט די גרעסטע אויסערקוואַמקייט די אויסלענדישע קאַפּיטאַלמען. ווייל די אונגעגע לענדער זענען שטאַרק פערארמט פון ווארשאַוער ראַבינאַט און איז כשר פאר מילכיג און פלייש. אויב איהר ווילט האָבען געשמאַקע שפּייזען און זיך סערטאַפען אַנ'פונג יום-טוב, סערלאַנגט אומעטום "DIDA" ווייל זי איז פריש, געזונד, לייכט צו שערדען, געמיינגט פאר קאָכען, בראָטען און פרעגלען. פערלאַנגט "DIDA" אין אַלע קאַלאָניאַל און פּוטער-געוועלבער

כשר לחג הפסח!

dida

מיר מאכען בעקאַנט, אז ס'איז שוין אָנגעקומען די

בעריהמטע פּלאַנצען-פּוטער „dida"

וועלכע ווערט אויסגעאַרבייט אונטער דער

יודישע נייעס.

אויסזיכטען אויף אימיגראַציע-פערלייכטערונגען אין אויס-טראַליען

מ ע ל ב ו ר ן (יט"א) אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון דער יודישער אימיגראַנטען-הילף געזעלשאַפט אין בעשלאָסען געוואָרען נושם אויפצולעזען די געזעלשאַפט, נעמענדיג אין אַכט, דאָס, ווי מען רעכענט, וועלען אָפּגעשאַפט ווערען אַ רייה אומנראַצ'ע-בענרעגונגען, אויב עס וועט זיך בעסערן די ווירטשאַפטלעכע לאַגע אין לאנד.

די פערזאַמלונג האָט אויך בעשלאָסען צו שטעלען די יודישע אומנראַנטען, וואָס געפינען זיך שוין אין אויסטראַליען.

ד"ר הערצל-אנדענקונגס-בוך

פ ר אָ ג (יט"א) דער „יודישער בוך אין קונסט-פערלאַג" אין ברין גרעט צו אַ גרויסע פּובלוקאַציע לכבוד דעם 25. יאָהרצייט פון ד"ר טעאָדאָר הערצל אונ מער דער רעדאַקציע פון ד"ר מולאַ נו-כענבלאַט.

אין דער פּובלוקאַציע וועלען ערשיינען אַ רייה בון-אוצט נושט פערעפענטליכע זכרונות וועגען ד"ר הערצל, געשרוען דורך בעקאַנטע יודישע און נוט יודישע פערזענלכקייטען.

חיין דאָס וועלען אויך צום ערשטען מאָל פערעפענטלעכט ווערען אַ רייה דאָקומענטען, וואָס שילדערן די פּאָלוטישע און פּובלוצוסטישע טעמגקייט פון ציוניסטישען פירער.

אַ נייער פרעכטיגער שוהל-בנין אין מעלבורן

מ ע ל ב ו ר ן (יט"א) דאָ איז פאַרגעקומען די פייערונג פון לעגען דעם גרונדשטיין אונטער אַ נייעם פּראַכטיגען סינאַגאָג-בנין. וואָס וועט דאָ געפּוילט ווערען די פייערונג האָט בייגעוואוינט דער פאָרזיצער פון דער יודישער קאָנגראַגאַציע ד"ר דוואָנס.

די פּייקאָסטען פון נייעם סינאַגאָג-בנין קוסטן 40.000 פונט.

צי איז דאָ אַ גרונד צו שרעקען זיך,

ווען די ענגלישע אַרבייטער-פּאַרטיי וועט זיגען?

(צו די קומענדיגע פּאַרלאַמענט-וואהלען)

(אַ בריף פון לאָנדאָן) — פון ווילאָם צוסערמאַן.

I.

די וואהל-קאַמפּאַניע איז שוין איצט אין פולען גאַנג. די פּאַרטייען זענען שוין אַלע גרייט מיט זייערע פּראָגראַמען, מיט זייערע „פּלאַטפאָרמס" און מיט דעם באַנצען פלאַפערנעצייג פון גרויסע נאַציאָנאַלע קאַמפּאַניעס.

אַלע סימנים ווייזען, אַז די אַרבייטער-פּאַרטיי וועט פון די וואהלען אַרויסקומען גרעסטע פערשטאַרקט און אפשר נאָך די זיגערין, ד. ה. זי וועט בעקומען די מאַיאָריטעט דעפּוטאַטען, און, לויט דער ענגלישער סיסטעם, וועט זי פאָרמירען די רעגירונג און וועט איבערנעמען די מאַכט אין לאנד.

די אַרבייטער-פּאַרטיי אין ענגלאַנד, איז אַ סאָציאַליסטישע, איהר פּראָגראַם איז אַנ'אויסגעשפּראָכען סאָציאַליסטישע, געפינען זיך טאַקי זעהר פיל מענשען אין ענגלאַנד, וועלכע זענען שטאַרק בעאונרוהיגט: אַ קלייניגקייט! אַ סאָציאַליסטישע רעגירונג! דאָס בעדייט דאָך, אַ גאַנצע רעוואָלוציע! עס איז דאָך כמעט ווי אין רוסלאַנד! — און מען אָרגט שוין בייצייטענס וועגען די אויסיכטען פון קאַפּיטאַל אין פון פּריוואַטע געשעפטען. מען ריכט זיך אויף גאַנצע איבערקעהרעגישען אין לעבען און מען איז נישט וועניג איבערגעשראָקען וועגען דעם.

און נישט נאָר אין ענגלאַנד איז מען בעזאָרגט וועגען דעם, נאָר אין פיל קרייזען אויך אויסער ענגלאַנד. ענגלאַנד איז איינע פון די גרעסטע מדינות אין דער וועלט. בין מיט אַ צייט צוריק איז זי געווען דאָס גרעסטע אינדוסטריעלע לאנד אין דער וועלט, כמעט ווי דער רוקען-ביין פון אונזער גאַנצען מאָדערנעם אינדוסטריעלען סיסטעם. ווען דאָס דאָזיגע לאנד זאָל פּלוצלונג ווערען סאָציאַליסטיש, וועט עס האָבען אַנ'אונגעהויער גרויסע ווירקונג אויף דער גאַנצער וועלט. אַנ'עקאָנאָמישע רעוואָלוציע אין ענגלאַנד קען און מוז פיהרען צו אַנ'טהנל-כער רעוואָלוציע אין דער איבעריגער וועלט. קיין וואונדער נישט דערים, וואָס איבער דער גאַנצער וועלט איז מען איצט שטאַרקער וועלט פעראינטערעסירט אין דעם איצטיגען וואהל-קאַמף אין ענגלאַנד. דאָס איז נישט דער געוועהנליכער אינטערעס, וואָס מען האָט צו יעדער וויכטיגער פּאַסירונג אין אַ פרעמד גרויס לאנד. דער איצטיגער אינטערעס איז אַ שיפערער. ער ריהרט אָן דירעקט די אינטערעסען פון יעדען לאנד בעזונדער. אין אַ געוויסען גראַד איז דאָס, וואָס גרייט זיך איצט צו אין ענגלאַנד, אַ מין עקספּערימענט פאַר דער גאַנצער וועלט, אַנ'אינטערנאַציאָנאַלע געשעהניש.

עס איז דערום זעהר וויכטיג פעסטצושטעלען, אויף ווי ווייט זענען בערעכטיגט די שרעקען, וועלכע מען האָט וועגען די קומענדיגע וואהלען אין ענגלאַנד. איז פאַרהאַן וואָס מורא צו האָבען דערפאַר וואָס די ענגלישע אַרבייטער-פּאַרטיי וועט בעקומען די מאַכט אין לאנד? וועט עס טאַקי בעדייטען אַ סאָציאַלע רעוואָלוציע אין ענגלאַנד? קען מען דאָ דערהאַרטען אַנ'עגאָלייכע אינדוסטריעלע לאנד אין רוסלאַנד צלייך אַ רעזולטאַט פון אַנ'אַרבייטער-זיג? וואָס הייסט אייגענטליך געשעהן אין ענגלאַנד, אין די אַרבייטער פּאַרטיי זאָל אין קומענדיגען חודש מאַי געהינען די פּאַרלאַמענטס-וואהלען די רעגירונג?

אַנ'ענטפער אויף די אַלע פראַגען איז וויכטיג נישט בלויז אַזאַר ענגלאַנד, נאָר מאַר דער גאַנצער וועלט, און עס איז כדאי מיט דעם זיך צו בעקענען געהעריגער.

* * *

לאָמיר ערקלערען גלייך פון אָנהייב, אַז די מורא פאַר אַ סאָציאַלער רעוואָלוציע אין ענגלאַנד איז אינגאַנצען נישט בעגרינדעט, וואָס די רעזולטאַטען זאָלען נישט זיין פון די איצטיגע וואהלען, קיין איבערקעהרעניש וועט אין ענגלאַנד נישט פּאַרקומען. דער סאָציאַליזם — „אַזוי ווי מען פערשטעהט" דעם סאָציאַליזם אויף דער יודישער נאָס — וועט הייניטיגען זומער נישט איינגעפיהרט ווערען אין ענגלאַנד; עס וועט אפילו נישט געמאַכט ווערען קיין פערזוך דערפאַר. די בעסטע, וועלכע ערוואַרטען אַ ווידערהאַלונג פון די רוסישע געשעהעניסען אַלס רעזולטאַט פון אַנ'אַרבייטער-זיג אין ענגלאַנד, האָבען זעהר אַ גרויסען מעות, זייער שרעק איז אַנ'אומזיסטט. ענגלאַנד וועט בלייבען די זעלבע ענגלאַנד, הי זי איז איצט, אפילו ווען די אַרבייטער-פּאַרטיי וועט בעקומען די מאַיאָריטעט אין לאנד.

די הויפט אורזאַכן דערפון זענען צוערשטענס, איז דער ענגלישער סאָציאַליזם נאָר אינגאַנצען אַנדערש פון דעם סאָציאַליזם, וועלכען מיר קענען אויף דער יודישער נאָס; און צווייטענס, איז דער אַלגעמיינער סאָציאַליזם גופא איצט נישט דאָס, וואָס ער איז געווען פאַר דער מלחמה.

דער ענגלישער סאָציאַליזם איז אין מאַל נישט געווען דער זעלבער סאָציאַליזם, וואָס אין רוסלאַנד פון פאַר דער קריג אפילו. כאָטש קאַרל מאַרקס האָט זיינע לעצטע יאָהרען געלעבט אין ענגלאַנד און האָט דאָ אָנגעשריבען זיין בערימט ווערק „דער קאַפּיטאַל", וואָס איז דער פונדאַמענט פון זיין לעהרע, דאָך האָט דער מאַרקסיזם דאָ קיינמאָל נישט געשלאָגען קיין וואָרצלען, סאָציאַליסטי-

(ענדע זעה זייט 6)

די שרעק פאַר די אויסלענדער איז פראַנקרייך

און די אַנטיסעמיטישע העצע פון פערפום-פאַבריקאַנט קאָשי

(אַ בריף פון פאַריז ספּעציעל פאַר „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון י. שעכטמאַן.

די אויסלענדישע-פראַגע אין פראַנקרייך און געוואָרען אַ צוויישע קרייזען אַ מין בחן אין האַלז: פערשלונגען אויהם ווילען זיי נישט, און אויסשפּייען קענען זיי זיך מיט אויהם. אין אַזוי האַרען זיי זיך מיט אויהם בכדי, אַמאָל מיט כעס, אַמאָל מיט פערצייהונג פלינג. די אויסלענדער-פראַגע געהט נוט אַראָפּ פון דעם סדר-היום פון דעם פראַנצויזישען עפנטלעכען לעבען.

דאָס איז אַ נאָר נייע און אונגעמליכע ערשיינונג אין פראַנקרייך, אין דער דורכשניטלעכער פראַנצויז קען בשום אופן נישט זיך צוגעוואוינען צו דעם, וואָס פראַנקרייך פון אַזאַ מין עקזיסטירן בכלל אין זיין פאַטערלאַנד. דורות-ווייז אין דער פראַנצויזישער בורגער דערצויגען געוואָרען אין דער זעלבסט-פערשטענדלעכער אויבערצייגונג, אַז פראַנקרייך איז אין נאַציאָנאַלער בעציהונג אַ הונדערט-פּראָצענטיג אינהייטלעכער לאַנד, וואָס מיט אַלע מיגלעכקייטען מוז מען אין אַ מינימום ברייט מאַכען אַ שטאַם פון אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. אַבער פראַנקרייך וויסט אין נישט אין אַ נישט וויסען אַז מען מוז אַזאַ מין מינדערהייט אין אַ מינימום ברייט מאַכען אַ שטאַם פון אַנדערע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. אַנדערע מקובלות האָבען אפשר צו מען מוז אַזאַ מין אַ מינימום ברייט מאַכען אַ שטאַם פון פערשיעדענע פעלקער-גרופּען. אַבער פראַנקרייך וויסט אין נישט אין אין אַ נישט וויסען אין אַזאַ מין אַ מינימום ברייט מאַכען אַ שטאַם פון פערשיעדענע פעלקער-גרופּען. אין אַ נישט א

דער גרויסער מצה-יאריך אין ראטען-רוסלאנד

עסט נישט קיין מצה, שייערט נישט קיין פסח! — איז דער רוף פון דער יודישער קאמוניסטישער פרעסע.

פסח איז נישט קיין פרייהייטס-יום-טוב, נאר א יום-טוב פון גייסטיגער פערשקלאפונג — טענה'ט דער „עמעס". — די יעווסעקישע פרעסע ארגאניזירט אין גאנץ ראטען-רוסלאנד פראטעסט-מיטינגען געגען מצה און פסח. — דער האנדעל מיט מצות אין ראטען-רוסלאנד. — דער „עמעס" דערציילט, אז מאסווער גבאים שפעקולירען מיט די אריינגעפיהרטע מצות פון אויסלאנד.

פסח איז אין ראטען-רוסלאנד אין גאנצן אנדערש געווען פון פסח אין רוסלאנד מיט פעות. די הייאהר, האשית און דער אמעל ארויסגערופען צוליב דעם, וואס אויפהר און דער רוחק און מעהל ערשטער. די אין די פרוהערדיגע יאהרען, אין דערווייל האבען מורא געהאט יידען, אז זיי זאלען פסח נישט פלעגען אחן מצה. וחשנית האט דעם ערויסען דעש אין מומעל פערגרעסערט דער פאקט, וואס אויסלאנד האט געשיקט אומזוסטע מצות קיין ראטען-רוסלאנד. די לעצטע נומערן פון דער יודישער אקטיווסטישער פרעסע אין ראטען-רוסלאנד זענען פול מיט אר-טיקלען. אויפרופען און „שלאגערס" ווי „עסט נישט מצה און פסח. אין „עסט נישט. 78 געפונען מיר אנ'אר-טיקעל אונטער'ן נאמען „מען האט זיך געמציר'עט". דער „עמעס" שרייבט: „דער פרוהלינג איז שוין אויפ'ן שוועל און דער „תמלגער פסח" אויף דער נאן שוין יידען, וואס לעבען בעפער אנגאנץ יאהר הייסטלעך פון פשר'ע מצות, האבען זיך אנגעכאפט אן דער פשר'ע מצה אין נישט א בשר'ן טאנץ ארום [illegible]

[illegible] „לעבען א שווערען [illegible] איז נישט צופום געהן", דערצעהלט דער „ארעסער ארבייטער" ווייטער דעם, וי ארעסער סוחרים און פלי קודש האבען אויסגענוצט דעם פאל, וואס אויס-נאר שיסט מצה און זיי האבען אנגע-ביטען צו שפעקולירען מיט אונגעגע-מצות. בדי ארטנצוהען דעם עולם — ארעבט דער „ארעסער ארבייטער" — האבען ארעסער סוחרים ארויסגעלאזען אויפרופען, אז בי זיי קען מען בעקומען מצות, וואס זענען אנגעקומען פון אמעריקא. די, וואס ווילען זיך פערשרייבען דארפען ארייבטראגען 30 פרא-ענטן. די ארעסער סוחרים רופען דעם עולם צו בעזארגען מיט מצות און בע-מען א שעהנעם מסח פאר דעם. די ארעסער מצה-געזעלשאפט פירט אפילו אן „קלאסען-באלוטיק". די מאסקע איז פערשרייבן א קיסמאר צאהלט 25 קערבלעך א פונט, א סאוויעטישער אנ-געשטעלטער — 27 קערבלעך, א נעפ-מאן — 30 קערבלעך. אויגענטלוך — דערצעהלט דער „ארעסער ארבייטער" — איז דאס מעהל געקויפט געווארען אין ראטען-רוסלאנד, וואו עס ווערט דערצעהלט, אז אומעטום וועלן

וועלכער יוד פון לאדז און וואר שא, אדער פון פשיטש, הייסט נישט ווער עס איז אנקעל סעם? — איהם קען דאך קיינד און קיין. פרעגט דעם ערשטען בעסטען יוד אויף דער נאוואמיעסקע ווער עס איז אנקעל סעם וועט ער אייך באלד א זאג טון. אה, אנקעל סעם, א שעהנע שאלה צי איך קען איהמ דאס איז דאך דער אמעריקאנער יענקי מיט די גע-קעפטעלטע הויזען מיט דער ווייסט, וואס איז אויסגעשטערנט, ווי דער הימעל אין א לבנה-נאכט מיט'ן צילינדער אויפ'ן קאפ און מיט'ן צוגעשפיצטען בערדעל און מיט די לאקשען אין טאש. אט דאס איז אנקעל סעם. זאגט מען נאר אנקעל סעם ווייסט מען שוין, אז מען מיינט דעם אמעריקאנער. אנקעל סעם איז דער פראטעטיפ פון דער יינגער אמעריקאנער נאציע. יעדער אמעריקאנער ווערט אנ-גערופען מיט'ן דאזיגען נאמען. פונקט אזוי ווי יעדער קאצאפ איז א סאניע גנב און יעדער דייטש—יעקי נאר. דער נאמען יענקי סעם האט זיך שוין אזוי אינגעגערגערט, אז מען האט שוין במעט פערגעסען זיין אמשטאמונג און בי נאר דער לעצטער צייט האט מען געמיינט, אז אנקעל סעם איז אנ'אויסגעראכטע פיריזאן וואס איז געשאפען געווארען

אין דער פאבטאדיע פון א פעהיגען קא-ריקאטוריסט. דער אמעריקאנער האט זיך בכלל נישט ליב צופיל צו גריבלען. א נפקא מינה דארט. א פאנטאזיע צי א ווירקל בקייט! דער אמעריקאנער האט נישט קיין צייט צו אזעלכע ביזנעס און בייס רוב מענשען איז טאקע גטבליבען. אז אנקעל סעם לא היה ולא נברא—אלא משל הוא, א פארבילד אזא'ס פון סתם אמעריקאנער.

אין דער לעצטער צייט האט אבער אנ'אמעריקאנער געשיכטס-מארשעד גע-מאכט א גאנצע איבערקעהרעניש אויף דעם געביט. ער איז נעמליך ארויס מיט רעוועלאציעס אין די אמעריקאנער זשור-נאלען, וואו ער האט זיך אנגענומען פאר'ן כבוד פון אנקעל סעם אין אויס-גערויזען באזתות ומופתים, אז ער איז נישט קיין פראדוקט פון דער פאנטאזיע, נאר א פערזען, וואס האט ווירקליך גע-זיסטירט אין דער אמעריקאנער געשיכטס-מארשעד דערצעהלט:

זיין ריכטיגער נאמען. דאס הייסט דער ריכטיגער נאמען פון דעם, וואס איז זוכה געווען, אז אלע אמעריקאנער זאלען זיך רופען מיט זיין נאמען, איז געווען סא-מועל ווילסאן. א קלוגער, גוטהארציגער אמעריקאנער בירגער אין אנהויב פון

„עמעס" דער יודישער מאסקווא. דער „עמעס" שרייבט בזה הלשון:

לוא איז שוין ערב-פסח, אויף זאראריע מאראסמקע, פיאטניצקי און סאראיעוו קען מען שוין זעהן די טרעגער שלעפען אויף די פלוצעם פערדעקטע קאשיטעס מיט מצה. די גאנצע לענגערע, וועלכע ס'פערשפרייט די אנגערלכע און אויס-טערלוכע „יודישלוכע" קאנטר-רעוואלו-ציע, אז „3 מוליאן יודען הונגערן און וואכטען אויף אויסלענדישע מצה-קוילי" און אפילו קיין אויסבלאזען אין גנט ווערט. חברה מצה-שפעקולאנטען פירט און ברענגט אן קיין מאסקווא אזוי ביל מצה. אז עס קען גאר קיין דער נישט זיין. אז אומעטען זאל „חס וחלילה" אויספעהלען מצה און עד זאל צוליב דער דאזיגער מיטל „עברות". דער „עמעס" [illegible] מיט „עברות". ווי מען נוט זיך אנ'עצה מיט דערלויבנישען, טאמע. כאפט די פאלוצע עמוצען האנדלענדיג מיט מצה, האט ער האט ארבנגעפורט פון פראוונגי, אזה א פאטעגס, אז די מצה ווערט קאנפיסקירט, נוט כען זיך [illegible]

וואס פערמאגט א פאטענט צו האנדלען, מען פערקויפט אוהם דעם דובלוקאט אין יענער „ווייזט פאר זיין פאטענט" אז בעקומט ארויס די מצות. דאס רוב פאלען ארויס די דובלוקאטען אין קצבו-שע הענט, וועלכע נוטען זיך נוך אנ'עצה אז בעפרייען די מצה.

דער „עמעס" דערצעהלט אויך, אז אין דער שנעדער-פאבריק „מאסקווא-שי" אין מאסקווא האט זיך ענטוויקעלט אנ'אנטיסעמטישע הערצע צוליב דעם, וואס די ארבעטער ארבייטער זענען אויפגעראלט. וואס יודען בעקומען מצות פון אויסלאנד.

„נאר מיט צוויי וואכען צוריק — דער „עהלט דער „עמעס" — האט מען אין פאבריק אנגעהויבען רודען ווענען אויס לענדישע מצות, נערעדט האט מיר [illegible] גען דעם אין צעלען אין אזא טאן, אז עס אין געווען קענטיג, אז א פונטמערע האנט ארבייט ערגעץ-וואו אונטערמערק-טערהייט אין העצט די גוט-יודישע ארבייטער געגען די יודישע.

די ערשטע רעזולטאטען פון דער „מצה-קולטש-פראבלעם" האבען זיך געלאזט הערען די טעג, ווען די דעלע-גאטען פערזאמלונג פון דער בייטאגאטען נוכער וואכטע האט בעהאנדעלט די פראגע וועגען ארבייטען אין די פסח-טעג.

א דעלעגאטקע פון צוויטען צעך, אוי-וואנאווא, איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע, אין זועלכער זי האט געפרוגט בעשולדיגען די יודישע ארבייטער. אז

דער 75-טער יאהר-צייט פון אנקעל סעם

ווערט איצט געפייערט מיט גרויס פאראד אין אמעריקא

פאר וואס רופט מ'י דען אמעריקאנער אנקעל סעם?

ווילכער יוד פון לאדז און וואר שא, אדער פון פשיטש, הייסט נישט ווער עס איז אנקעל סעם? — איהם קען דאך קיינד און קיין. פרעגט דעם ערשטען בעסטען יוד אויף דער נאוואמיעסקע ווער עס איז אנקעל סעם וועט ער אייך באלד א זאג טון. אה, אנקעל סעם, א שעהנע שאלה צי איך קען איהמ דאס איז דאך דער אמעריקאנער יענקי מיט די גע-קעפטעלטע הויזען מיט דער ווייסט, וואס איז אויסגעשטערנט, ווי דער הימעל אין א לבנה-נאכט מיט'ן צילינדער אויפ'ן קאפ און מיט'ן צוגעשפיצטען בערדעל און מיט די לאקשען אין טאש. אט דאס איז אנקעל סעם. זאגט מען נאר אנקעל סעם ווייסט מען שוין, אז מען מיינט דעם אמעריקאנער. אנקעל סעם איז דער פראטעטיפ פון דער יינגער אמעריקאנער נאציע. יעדער אמעריקאנער ווערט אנ-גערופען מיט'ן דאזיגען נאמען. פונקט אזוי ווי יעדער קאצאפ איז א סאניע גנב און יעדער דייטש—יעקי נאר. דער נאמען יענקי סעם האט זיך שוין אזוי אינגעגערגערט, אז מען האט שוין במעט פערגעסען זיין אמשטאמונג און בי נאר דער לעצטער צייט האט מען געמיינט, אז אנקעל סעם איז אנ'אויסגעראכטע פיריזאן וואס איז געשאפען געווארען

פון דער פאבטאדיע פון א פעהיגען קא-ריקאטוריסט. דער אמעריקאנער האט זיך בכלל נישט ליב צופיל צו גריבלען. א נפקא מינה דארט. א פאנטאזיע צי א ווירקל בקייט! דער אמעריקאנער האט נישט קיין צייט צו אזעלכע ביזנעס און בייס רוב מענשען איז טאקע גטבליבען. אז אנקעל סעם לא היה ולא נברא—אלא משל הוא, א פארבילד אזא'ס פון סתם אמעריקאנער.

אין דער לעצטער צייט האט אבער אנ'אמעריקאנער געשיכטס-מארשעד גע-מאכט א גאנצע איבערקעהרעניש אויף דעם געביט. ער איז נעמליך ארויס מיט רעוועלאציעס אין די אמעריקאנער זשור-נאלען, וואו ער האט זיך אנגענומען פאר'ן כבוד פון אנקעל סעם אין אויס-גערויזען באזתות ומופתים, אז ער איז נישט קיין פראדוקט פון דער פאנטאזיע, נאר א פערזען, וואס האט ווירקליך גע-זיסטירט אין דער אמעריקאנער געשיכטס-מארשעד דערצעהלט:

זיין ריכטיגער נאמען. דאס הייסט דער ריכטיגער נאמען פון דעם, וואס איז זוכה געווען, אז אלע אמעריקאנער זאלען זיך רופען מיט זיין נאמען, איז געווען סא-מועל ווילסאן. א קלוגער, גוטהארציגער אמעריקאנער בירגער אין אנהויב פון

19. יאהרהונדערט. סאמועל ווילסאן אדער ווי די אמעריקאנער האבען ליב צו פער-קירצען, סעם ווילסאן האט געהאט א קלייגע צינגעלניע אין שטעטל טראי ביי ניו-יארק. סעם איז געווען שמארק בע-ליבט ביי זיינע מיטבירגער. ער איז גע-ווען ארבייטסזאם און ליב געהאט צו שפארען א גראשען און א גראשעי. ער איז אליין בעשטאנען מיט די נאקעטע פיס אין לעים און בעקנעטען די ציגעל און מיט דער צייט האט ער זיך גאנץ נישקשה'דיג ארויפגעארבעט.

ווען עס איז אויסגעבראכען די אמערי-קאנער-זינגלישע מלחמה אין יאהר 1819 איז סעם ווילסאן ארייגגעפערשען אין דער ארמעע. ער איז שוין דעמאלס אלט געווען א יאהר 50. א מענש אין די יאהרען האט שוין נישט געקענט געהן אויפ'ן פראנט—איז ער אלס אפיציר פון לאנדשטורם נאמינירט געווארען אין דער פראוויאנט-אפטיילונג אונטערן פראנט און סארסירט די פעקלער, קאנסער ווירט מלייש פאר די פראנט-סאלדאטען, יעדעס פעקעלע מלייש איז געווען שטארק בע-ליבט ביי זיינע מיטבירגער. ער איז גע-ווען ארבייטסזאם און ליב געהאט צו שפארען א גראשען און א גראשעי. ער איז אליין בעשטאנען מיט די נאקעטע פיס אין לעים און בעקנעטען די ציגעל און מיט דער צייט האט ער זיך גאנץ נישקשה'דיג ארויפגעארבעט.

ווען עס איז אויסגעבראכען די אמערי-קאנער-זינגלישע מלחמה אין יאהר 1819 איז סעם ווילסאן ארייגגעפערשען אין דער ארמעע. ער איז שוין דעמאלס אלט געווען א יאהר 50. א מענש אין די יאהרען האט שוין נישט געקענט געהן אויפ'ן פראנט—איז ער אלס אפיציר פון לאנדשטורם נאמינירט געווארען אין דער פראוויאנט-אפטיילונג אונטערן פראנט און סארסירט די פעקלער, קאנסער

לאדזער כראניק.

רעגיסטראציע פון די „פרעמדע"

היינט קומט די רעגיסטראציע נישט פאר.

מארגען — L.

די וואס קומען צו דער רעגיסטראציע מוזען מומבדענען א פאס, און וועלכען עס איז אנגעגעבן ווער מליכה-אנגע־הערינקעס און 2 פאטאגראפיעס.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייכען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען:

מ. ליפיץ פעט־רוקאווער 193, מ. מו־ער פעט־רוקאווער 46. נראשאווסקי: קאנטאנטונגער 15. פעדעלמאן צעלעל: יאנא 64. נישווארטוסקי אלעקסאנד־ראווסקא 37. יאנקילעוויטש אלטער מארק 9.

טעלעפאן-אפאראטען נישט טעטיג

(ד) פאר'ן לאזען אין גאנג די אוי־טאמאטישע טעלעפאן-סטאציע און די ווירקונג פון די לארגער טעלעפאנען אנגעראטען אנטערצוזוכען אין אנ־מערדערישע קאבעלן, צו זיי זענען אין ארדנונג. צוליב דעם וועט יעדע וואך די אבאנענטען פון א אנדערן שטאט־טייל דער טעלעפאן אנגעגע טעג נישט טעטיג זיין.

אראיזנפאלען פון א בוים

(§) אין קאיזער וואלד און געלטען ארבעטפאלען פון א בוים דער 26-יעה־ריגער וולאדזלאו שוויאק פון אנזגער נאס 13 און האט צובראכען דעם חוט השדרה, און זעהר א שווערען צושטאנד אין זיין אפגיזלהרט געווארען און שפי־טאל.

№ 5
פרעמיען-קופאן
פיר די לעזער
פון „לאדזער טאגעבלאט"
ווער עס שפעלט צו 10 אזעלכע קופאנעס, בעקומט דאס מאנומענ־טאלע ווערק „די יודישע געשיכטע" פון פראפ. גרעץ. ווי אויך 5 גרו־סע ווערטטולע ביכער פון ד"ר א. קאראלניק'ס ווערק צו דעם שפאט־ביליגען פרייז:
„יודישע געשיכטע" — — 14 זל.
5 ביכער פון ד"ר קאראלניק 16 זל.
מיט קאן אויס'ן קופאן קריגען אויך ביידע פרעמיעס צוזאמען און יעדע בעזונדער.

היי-יאהריגע געזעלשאפטליכע סדרים איז לאדז

ווי אלע יאהר זענען אויך היי-יאהר אינגעארדענט געווארען א גאנצע רייה געזעלשאפטליכע סדרים. היי-יאהר האט זיך בײ די סדרים געלאזט בולט בע־מערקען די יודישע נו ט און ארומקעט. בײ די טישען פון די געזעלשאפטליכע סדרים האט מען געזעהען א סך נייע פנים'ער. בכבוד'ע יודען, וואס האבען דאס ערשטע מאל זיך געגעבען ס'פנים צו ווישען. בײ פיל יודען האט מען גע־זעהען מרעהרען און די אויגען — קר־בנות פון קרזזום.

אין „תומכי אורחים"

די געזעלשאפטליכע סדרים אין „תומכ אורחים" זענען היי-יאהר אינ־גאארדענט געווארען און אינגענעם לא־קאל, וואס ס'האט צו דעם צוועק אפ־געגעבען דער „דאבראמשוגנאשטש". צולוב דעם אבער, וואס דער „דאבראמ־שוגנאשטש" האט פאר יום-טוב צוגע־נומען א שטוב, און געווען א שטארקע עגגשאפט. די פרויען האבען זיך גע־פונען און אנ'ענג שמובעל ד' על ד', אזוי אז די ארדנער האבען זיך נישט געקאנט קען עצה געבען.

ארום די טוישען האט מען דאס מאל געזעהען א נייעם עולם בבכוד'ע יודען, און ווען ה' לוזעראווטש האט געגומען פרעגען די קשיות, האט זיך בײ א סך יודען בעוויזען מרעהרען אין די אוי־גען. קעבמוג, אז די דאזיגע יודען זיצען דאס ערשטע מאל בײ א פרעמדען טיש. ה' בעכער האט געזאגט די הגדה, ס'האב־בען זיך געהערט פערשידענע גינגים. אויך בײ די פרויען האט מען געקאנט בעמערקען מאמעס מיט קינדער. די קינ־דער אנגעטון און נייע אנצוגלעך. נייע הומעלעך, בלאסע פנים'לעך. ווער ווייס. ווי לאנג די מאמעס מיט די קינדער האבען שוין א לעבען וואדעמס נישט געזעהען...

ווי גרויס ס'איז די יודישע ארומקעט אין לאדז, האט מען געקאנט זעהען אויף די מרעפ. די מרעפ צום ארויפ־גאנג צו די סדרים און געווען בעלא־גערט מיט א מחנה הונגערניג אלטע און יונגע בחורים, וועלכע האבען נישט גע־האט דאס „גלוק" צו באקומען קען שפייז-קארטען. סקאנדאלען און גע־שרייען. געבעלטע פויסטען האבען זיך געטראגען און דער לופטען. נישט קען וואונדער: נויט ברעכט אייזען!...

און אלעמען זענען די סדרים און „תומכי אורחים" היי-יאהר געווען מיט־מערהאפט ארגאניזירט. א דאנק די בע־קאנטע מוערין פרוי גונזבערג און אינ־ניגע נייע יונגע קרעפטען. [illegible] די סדרים געמאכט א גוטען אינדרוק.

נישט ווענינער אינטערעסאנט זענען געווען די סדרים

ביי די זעלנער

היי-יאהר האט די קהלה ווי אלע יאהר אינגעארדענט און רעסטאראן פון ה' גרודלד סדרים פאר די יודישע זעלנער פון די הונגע פולקען. צוזאמען האבען זיך און די סדרים בעטיליגט 80 זעלנער.

אפגערוכט דעם סדר האט ה' עפ־שטיין, וועלכער האט שוין א חזקה צו דער דאזיגער מצוה.

ארום די שעהן-סערווירטע טישען האב־בען זיך בעזעצט די זעלנער. פאר יע־דען זעלנער איז געווען צוגעגרייט א הגדה, א בוך. די טישען זענען געווען אויסגעשטעלט מיט דעם אמת'ען ביכעל יין. פון אויבען אן אין געזעסען ה' עפ־שטיין מיט דער פרוי. געבען אוהם דער לייטער פון דער קהלה-קאנצעלאריע ה' נאדעל. ה' עפשטיין האט געזאגט די הגדה, און אינגער פון די יונגע זעלנער האט דעם ה' עפשטיין געפרעגט די קשיות.

אין מיטען עסען זענען אין זאל ארינג געקומען עטלוכע קרוסטלוכע אופטער־אפיציערען. זיי זענען געקומען די יודי־שע קאלענען וואונשען א פרעהליכען יום-טוב. די קרוסטלוכע קאלענען זענ־געזעסען פון ווייטען. די יודישע זעלנער האבען נענומען זיינען יודישע ניגונים, מעאנער-פופלעמלעך, חזנ'ישע „שטיק־לעך", און צום סוף האט מען געזונגען זיינען „התקוה". בײם זיינען „התקוה" האט אינגער א יונג זעלנערל געשטאנען א קאמאנדע: „באטשנאשטש!" און דער עולם ווי אין מאן און אויפגעשטאנען פון די ערטער. אויך די קרוסטלוכע אונטער-אפיצירען זענען די גאנצע צייט וואס ס'האט געזונגען די „התקוה", גע־בלובען שטעהן „נא באטשנאשטש". בײ דעם יונגען יודישען זעלנערל האט דאס פנים געלאמט פון נחת: לויט זיין בע־פעל שטעהט זיין קאפראל „נא באטש־נאשטש"...

בײ א בעזונדער טישעל זענען געזע־סען עטלוכע יתומים פון „העלענובעק". דאס זענען די דערוואקסענע, וואס ער־בייטען אין דער שטאט, און דאבען נישט געהאט קען מעגלוכקייט זיך צו בעטיליגען בײם סדר, וואס ווערט אב־געהאלטען אין „העלענובעק".

די קינדער זענען בעזארגט געווארען אויף יום-טוב און ה' גרודלד'ס רעסטא־ראן אויפ'ן חשבון פון „העלענובעק". מ'מיז צוגעבען, אז ה' גרודלד האט די יתומים קען עולה נישט געמען. זיי זע־נען בעהאנדעלט געווארען [illegible] געסט...

די זעלנער-סדרים האבען בעזונט דער פרעזעס פון דער קהלה-פערזאנ־מאנג ה' מענצבערג, [illegible] ראט ה' מענדעלסאן די דאזאיגע: דומקאווסקי, שוויאסלאווסקי, מיטעל־בוים. ס'זענען אויך אנוועזענד געווען רעד. ע. האמבורסקי און אנדערע לאר־יער עסקנים.

א ווייטער טויזען אינגדרוק האבען גע־מאכט די סדרים אין

בית היתומים, (זגערזשער 40)

די סדרים אין בית-היתומים (זגער־זשער 40) זענען היי-יאהר געפיערט געווארען מיט נאך מעהר חן ווי אלע יאהר. די קינדער, יונגלעך און מיידע־לעך, אויסגעפוצט און די נייע יום-טוב'ס דונע מלבישים'לעך מיט די פרעהליכ־פוים'לעך זענען געזעסען ארום די שיי־מערווירטע טישען. די גאנצע פערוואל־טונג מיט'ן פרעזעס ה' דויבשטיבאר יי־נען געווען אויפ'ן בלאץ. אויך א סך אק־טיווע מיטגלידער. מ'האט זיך געפאריעט ווי מחותנים אויף אנ'אונגער שמחה.

אויך אלע דערוואקסענע קינדער, וואס זענען שוין אויצט זעלבסטשטענדיגע מענשען זענען געקומען זיך פרעהען מיט זייערע „שוועסטערלעך" און „ברו־דערלעך". אלע זענען זיי געקומען אויס־געבוצט און די יום-טוב'דיגע מלבושים. און בײ געלעגענהייט גערעדט דער

—זשאו—

בעקאנטמאכונג
איך מאך בעקאנט דער ג' קונדשאפט דאס בײ דער קאנקורענץ האב איך פערקלענערט די פרייז אויף אלע ארט קאסמעטיק אין און אויסלענדישע שטאף
20%
פון פרייז
פודער קאטי נאר 3.10
פערפומעריע
י. דרוקער, זאוואדזקא 11 טעלעפ. 75-92

די וויעלונער פאבאר-אפערע

ווייטערדיגער פערהער פון די עדות

סענסאציאנעלע ערקלערונגען פון עדות יאבאוויטש

(§) געלטען האט זיך נאך א דרי מאנונגער דפסקה אנגעלייבען דער ווי־טער. דמשך פון פ'אעצע געגען די אנגעקלאגטע אין דער וויעלונער פאבאר אפערע בדפולקאווסקי ראנאלסקי, פא־רושנוק פ'אטר ס'א-ל'ס און סער־זשאנט [illegible]בעל. דאס גערוכט האט אויסגעריפן די ווייטערדיגע עדות. דער ערשטער דאס אפגעגעבען זיינע ער־קלערונגען דער סערזשאנט סטעפאן ס'א דעק ער ערקלערט, אז פאר א יאהרע איז ער געווען פאר א געווארען דער־ווארען אין דער אויסבארשונגס-פפיסה ציזאמען מיט'ן אנגעלאגטען סער־זשאנט [illegible]בעל. דער לעיטער האט דאן בעקומען 2 קארטלעך פון פארושטענק קאנ'א. אין וועלכע ער בעט אהם, אז ער זאל אין גאנצע שולד פון דער פא־באר-אפערע געמען אויף זיך, ווייל אזוי וועט ער פערשפאר ווערען.

דאן רופט ארויס א גרויסע בעוועגונג אין גערטמס-זאל דאס בעזעצען זיך פון קערוויאנט ווערנבעל ז פרו אנגע אלס עדות זי ערקלערט. אז דאוולעק איז יום געקומען צו אירר אין מיט אירם איינמערהאנדעלט וועגען געוויסע ענינים. הענען וואס ענין, קען דער טריבונאל פון אזהר זיינט אויסברונגען דער פרעזידיר האלט אויף פאר־ראוסקי שמעלט דעם ערזט א כאראק־טעריסטיש פראגע: צו זי ווייס, אז אזהר מצ אין שולדיג זיינע קליענטען 150 זל.

עדות אזך ווייס ווענען דעם.

דערנאך גוט אפ זיינע ערקלערונגען עדות סטאכאווטש. ער ערקלערט, אז כאן האט אזהם פארגעלעגט צו בע־קומען פון מילונער-אובזיגען פאר 150 זל. צו דעם צוועק האט זיין פרוי זיך געזעהן מיט קאנען אין פארושטענק קאנ'א און א עטע אזהם זיין פרוי געפרעגט קאנ'ען: צו דער מאן איזדער אין שוין פרט. דערוויל האט קאן געגעבען דעם פארושטענק [illegible] אין אב ז זיך: וויל ווייסען דעם ריזולטאט. זאל האט אבער אויפ'ן וועג געטראפען קאנ'ען, ווי אזהם אזהר גערעטען נוט נעהן צום פארושטענק, וואס איז אויך אויפ. ק. אז. אין אזהר ציזאנ־זאגט, צו דער ענין אין ערלעדיגט.

דער עדות טאדעאוש שומאנסקי, א צוויל-בעאמטער פון וויעלונער פ. ק. אז. פיעס דאס גערוכט, אויף וועלכען יסוד האט ער אפגעלעגט צו דער פאר־דען יין כולומער-אובזיגען דער עדות ערקלערט טאטעגאריוש, אז דאס האט ער יעדעס מאל געמען אויפ'ן בעסטאל פון פארושטענק קיאנא.

דער עדות מאדעאוש שומאנסקי, א צוויל-בעאמטער פון וויעלונער פ. ק. אז. פיעס דאס גערוכט, אויף וועלכען יסוד האט ער אפגעלעגט צו דער פאר־דען יין כולומער-אובזיגען דער עדות יאבאוויטש ערקלערט, אז יעדעס מאל געמען אויפ'ן בעסטאל פון פארושטענק קיאנא.

דער הערמודיגער אויט. דאפ־אקל אסטראווסקי פרעגט דאן דעם בע־ווגט קיאנא צו יאראוויטש'ס אנטוואר־טונג אין געווען נאמורט אין דער [illegible] מען א אדרעמשענינג. דער פראקורור אין געגען ערלויבען שטיל, דעם פאר־מודיגער די פראגע אין [illegible] ווייזט א אדון. האפמאקל אשטראנ־סקי, אז ער האט יעשטעלט פרא־גאר צולוב דעם, כדי צו דערגעהן צו די 150 זל האט בעש[illegible] פארושטענ־קיאנא אז דאס האט [illegible] מען. ווייל די ,קארטע פאוואלאיע" האט דאך געארפס זיין נאטירט אין דער אלגעמיינער עוודענץ פון די רעזער־וויטסען, וואס זיינען דאס יאר נירו־פון געווארען אויף אובזיגען, קאראס־טעריסטיש אין דערבײ, וואס אין ענין יראוויטש אין געמאכט געווארען א שווינדעל יראוויטש האט אנגעגע־בען א מוטע אזהם צו בעפרייען פון [illegible] ביינען במלעגענדיג א צענגיש פון א דאסטאר, אז ער אין קראנק אויף דעם ראונען כמך אין ער מאנ בעפרייט געווארען. אבער בינו לבו האט מען פון אזהם ארויסגעצויגען 150 זל.

נאך א לענגערער רעפלעקס אפ דאס גערוכט נישט מסכים געווען מיט די אויספארדונגען פון פראקורור אין אויף דער פראגע פון ארט. האפ זאהל אכ־מראווסקי געטפערט דער אנגעקלאגטער פארושטענק קיאנא, אז דו האט בא־מאלאיע אין געווען נאמורט אין דער אלגעמיינער עוודענץ.

עס ווערט דאן אויסגעהערט די פרוי דעגונא יראוויטש. זי דערצעהלט ווי איזי זי אין צוגערעדט געווארען פון יאנ'ען זי בעצאהלען 150 זל. פאר כדי פרייען אזהר מאן פון די אנגעגען. נאכ־דעם ווי זי האט געגעבען דאס געלט, איז זי אחעק געווארען ווי אן ישען ראזולטאט פון אן אנטער־אפיציעל אין שטרעגע געווארען אין אויפ'ן בעפעל פון פארושטענק. זאל זי: זיך הערען פארושטענק. זיין פרוי איז מאזי אחעק צום פארושטענק, אבער ווענען וואס זי האבען געגעבען ווייס ער נישט

—זשאו—

לאדזער כראניק.

רעגיסטראציע פון די „פרעמדע"

היינט קומט די רעגיסטראציע נישט פאר.

מארגען — L.

די וואס קומען צו דער רעגיסטראציע מוזען מומבדענען א פאס, און וועלכען עס איז אנגעגעבען ווער מליכה-אנגע־הערינקעס און 2 פאטאגראפיעס.

נאכט-דיזשורען אין די אפטייכען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען:

מ. ליפיץ פעט־רוקאווער 193, מ. מו־ער פעט־רוקאווער 46. נראשאווסקי: קאנטאנטונגער 15. פעדעלמאן צעלעל: יאנא 64. נישווארטוסקי אלעקסאנד־ראווסקא 37. יאנקילעוויטש אלטער מארק 9.

טעלעפאן-אפאראטען נישט טעטיג

(ד) פאר'ן לאזען אין גאנג די אוי־טאמאטישע טעלעפאן-סטאציע און די ווירקונג פון די לארגער טעלעפאנען אנגעגעבען אנטערצוזוכען אין אנ־מערדערישע קאבעלן, צו זיי זענען אין ארדנונג. צוליב דעם וועט יעדע וואך די אבאנענטען פון א אנדערן שטאט־טייל דער טעלעפאן אנגעגע טעג נישט טעטיג זיין.

אראיזנפאלען פון א בוים

(§) אין קאיזער וואלד און געלטען ארבעטפאלען פון א בוים דער 26-יעה־ריגער וולאדזלאו שוויאק פון אנזגער נאס 13 און האט צובראכען דעם חוט השדרה, און זעהר א שווערען צושטאנד אין זיין אפגיזלהרט געווארען און שפי־טאל.

לונא-פארק
נארוטאוויסקא רוג טארגאווא
לעצטע וואך! נייע סענסאציעס.

א צעשניטענער קער-ער אויף דער באהן-ליניע

(§) געלטען פארנאכט האט מען גע־פונען אויף דער באהן-ליניע צווישען ווארזעוו און קאיני נעבען דער דאמב־ראווסקא נאס א צעשנומענעם קערפער פון א מאנספערשוין. קען דאקומענטען דאט מען בײם הרוג נישט געפונען. פאליציי פוהרט א אויספארשונג צו מען האט דא צו טון מיט א מארד צו מיט א צעלבסטמארד.

צי איז דא א גרונד צו שרעקען זיך,

ווען די ענגלישע ארבייטער-פארטיי וועט זיגען?

(ענדע פון זייט 4).

שע אידעען און טענדענצען האבען דא ארומגעוואנדערט שטענדיג. אין ענגלאנד זענען נאמאכ געווארען די וויכטיגסטע עקספערימענטן פון סאציאליזם אין 19-טן יאהרהונדערט. און פון דאנען זענען אויך ארויסגעקומען די וויכטיגסטע נביאים פון דעם סאציאליסטישען אידעאל, ווי ראבערט אָוען, ווילים טאריס און אנ־דערע.

דאס איז אבער אלץ געווען דער אזוי-גערופענער „אוטאפיסטישער" סא־ציאליזם, וועלכער איז באזירט מעהרס־טענס אויפ'ן געפיהל פון יושר, וועלכען דער סאציאליזם טראגט אין זיך. פאר גאנץ אומבעוואוסטע, פסיכאלאגישע אור־סאכען האט צו דעם „טרוקענעם" פראק־טישען ענגלענדער פון שטענדיג אן פעלירט דער שעהנער אידעאל פון עקאנאמישע גלעטקייט און גערעכטיג־קייט, אבער נישט דער אזוי-גערופענער „ביסנשאפטליכער" סאציאליזם, וועלכען מארקס האט ארטגעבראכט אין דער וועלט. די הומאניטערע זייט פון סאציא־ליזם האט שטענדיג מעהר אויסגענומען בײ די ענגלענדער, איידער די היסענ־שאפטליכע און גערעסיוע זייט דערפון.

כאטש ענגלאנד איז דאס וויכטיגסטע אינדוסטריעלע לאנד אין דער וועלט און דא עקזיסטירט די עלטסטע פראפעטיש־נעלע בעוועגונג, דאך איז די אידעע פון קלאסען קאמף, וועלכער איז דער גאנצער פונדאמענט פון מזרח-אייראפע־אישען סאציאליזם, דא קיינמאל נישט ברייט אקצעפטירט געווארען. דער גע־דאנק, אז דער סאציאליזם פון איינגע־הערט ווערען אלס רעזולטאט פון א בלוטיגען קאמף פון דעם ארבייטער־קלאס מיט די אנדערע קלאסען אין דער געזעלשאפט, איז אין ענגלאנד קיינמאל נישט אויפגענומען געווארען מיט סיב־פאטיע. פון דעם ביסערען האס צווישען „פראלעטאריאט" און דער „בורזשואזיע" (וואס איז דער אני מאמין פון רוסישען סאציאליזם), האט מען דא קיינמאל נישט געוואוסט. דער ענגלישער סאציאליזם איז שטענדיג געווען אנ'אידעאליסטישער, מען האט דא שטענדיג געשטרעבט צו א בעסערער און גערעכטערער געזעלשאפט, ווי צו אנ'אידעאל פון א העכערען קולטור-צו־שטאנד, נישט ווי צו א נויטווענדיגקייט פון עקאנאמישע אינטערעסען פון איין קלאס פון דער געזעלשאפט. דער ענג־ליזער סאציאליזם איז א רעזולטאט פון הויכער קולטור, נישט פון נידעריגע עקאנאמישע בעדינגונגען. אנ'איגטערע־סאנטער פאקט איז, אז די ענגלישע ארבייטער-פארטיי איז איצט אזוי פיל (און אפשר נאך מעהר) א פארטיי פון דעם ענגלישען מיטעל קלאס און אינטע־ליגענץ, ווי פון די ארבייטער.

נאך א וויכטיגער שטריך פון ענגלי־שען סאציאליזם איז דאס, וואס ער האט קיינמאל גוט געגלויבט און גלויבט אויך נישט אין רעוואלוציעס. די אינטערדונג פון סאציאליזם האבען די ענגלענדער זיך שטענדיג פארגעשטעלט אלס א רעזולטאט פון אנ'ענטוויקלונגס־פרא'צעס, נוט דורך פריזשער מאכט און נאך וועניגער דורך בלוט-פערגיסונג, נאר דורך בולונג, אויפקלערונג און הע־כערער קולטור. דער פיהרער פון דער ענגלישער ארבייטער־פארטיי, רעזזו מאקדאנאלד, איז אנ'אידעאליסטישער סאציאליסט (מיט א שטארקען אונטער־שלאג פון רעליגיעזיטעט אלס צוגאב) און זיין גאנצע לעבען האט ער געקעמפט געגען דעם סאציאליסטישען מאטעריא־ליזם און קלאסען-קאמף פון מזרח־אייראפע.

דער גרויסער מצה-יאריך אין ראטען-רוסלאנד

(ענדע פון זייט 5).

גערופען די רעדאקציע „אקטיאבר" און „בעלזשיסאיוו", האט זיך שארף ארויס געזאגט געגען די פסח-פערזרונגען.

קאיראנאוו. א ברוטע פערזאמלונג פון די יודישע ארבייטער האט אנגענו־מען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט גווישען אנדערען געזאגט:

— „מיר זאגען זיך קאטעגאריש אפ צו האבען עסקים מיט [illegible] קלערעריקאלע בעל-טובות. קען אין פונט מצה דארף מען זיך נישט לאזען ארטיי־פיהרען אין ראטען-פערבאנד.

דו אנ'אנטי-רעליגיעזען אוועגד פון אונזערע ארבייטער זענען אנגענומען געווארען עטלוכע געזונדע פונקטען:

אנערקענען, אז די רעליגיע איז אנ־אידעאליזם, וועלכע איז פונדלוך צום ארבייטער-קלאס. מען דארף זיך פער־שרייבען אין אביקורסים-[illegible]. פאר־לוגען אונזער פרעסע, אז אין די רע־ליגיעזע יום-טובים דארף די פרעסע גע־ווים פון זיך נישט האלטען.

אט דער פונקט מוז אונטערגעגעבן א סנעפולט ווערען, ווייל עס איז פשוט נישטא וואס צו ענטפערן אויף דער פראגע, הלמאי יום-טוב'ס דו סאוויע־טישע פארטיואישע פרעסע און דו רע־ליגיעזע טעג, און דער צייט, וואס דער ארבייטער אויף דער פרדוקציע יום־טוב'ס נישט".

דאס זענען נאר אייניגע „פערל", וואס מיר האבען ארויסגעפישט פון דער יודישער סאוויעטישער פרעסע.

נאר די עטלוכע געפראכטע צומאטען אויפמערזאם קלאר די „מלחמת מצוה", וואס די יעוסעקשע פרעסע האט אויפ־געהויבען נעגען פסח און מצה.

פירוש זענען אוברג.

—0—

דער גרויסער מצה-יאריך אין ראטען-רוסלאנד

(ענדע פון זייט 5).

„אויף אנ'אנטי-רעליגיעזען אוועגד פון אונזערע ארבייטער זענען אנגענומען געווארען עטלוכע געזונדע פונקטען:

אנערקענען, אז די רעליגיע איז אנ־אידעאליזם, וועלכע איז פונדלוך צום ארבייטער-קלאס. מען דארף זיך פער־שרייבען אין אביקורסים-[illegible]. פאר־לוגען אונזער פרעסע, אז אין די רע־ליגיעזע יום-טובים דארף די פרעסע גע־ווים פון זיך נישט האלטען.

אט דער פונקט מוז אונטערגעגעבן א סנעפולט ווערען, ווייל עס איז פשוט נישטא וואס צו ענטפערן אויף דער פראגע, הלמאי יום-טוב'ס דו סאוויע־טישע פארטיואישע פרעסע און דו רע־ליגיעזע טעג, און דער צייט, וואס דער ארבייטער אויף דער פרדוקציע יום־טוב'ס נישט".

דאס זענען נאר אייניגע „פערל", וואס מיר האבען ארויסגעפישט פון דער יודישער סאוויעטישער פרעסע.

נאר די עטלוכע געפראכטע צומאטען אויפמערזאם קלאר די „מלחמת מצוה", וואס די יעוסעקשע פרעסע האט אויפ־געהויבען נעגען פסח און מצה.

פירוש זענען אוברג.

—0—

וואס יעדער ארבייטס-נעבער, ארבייטער און אנגעשטעלטער

דארף וויסען וועגען ארבייטס-געריכט

(ג) דעם 30 סען ד. ח. וועלען אין לאדזער ארבייטס-געריכט בעסראכט ווערען די ערשטע פראצעסען פון יודישע טעקסטיל-ארבייטער.

אין שייכות דערמיט, איז כראי צו ווערמאנען געוויסע אויסצוגען פון געזעץ וועגען ארבייטס-געריכטען, כדי די פעראינטערעסירטע זאלען וויסען ווי זיך פראקטיש צו בעציהען צו די ארבייטס-געריכטען.

קורס כל דארף אונטערגעשראבען ווערען, אז דאס געזעץ וועגען ארבייטס-געריכטען נעמט ארונטער ארבייטער, כאלופניקעס, הויז-ווישטער, הויז-דינע-רינס, יוגענדליכע און פראקטיקאנטען, ווי אויך גיסטיגע ארבייטער, אויב זייער פעדינסט בעטרעפט נישט מעהר ווי 200 גילדען א וואך.

ארבייטער און אנגעשטעלטע אין דער אנדווירטשאפט, וואלד און עהנליכע אונטערנעמונגען, וועלכע זענען פערבונדען מיט דער לאנדווירטשאפט און טראגען נישט קיין אינדוסטריעלען אדער האנדעלס-כאראקטער זענען פון דעם געזעץ אויסגעשלאסען. דער, וואס ארבייט למשל, אין טארטאק, קען זיך חזענדען אין ארבייטס-געריכט, חייל דאס איז שוין אנ'אינדוסטריע-אונטערנעמונג.

אנגעשטעלטע אין מלוכה'שע און קאמינאלע אנשטאלטען, ווי אויך קאנטונאלע שולען ווערען אויך אויסגעשלאסען פון געזעץ.

אויב דער גילד-סכסוך בעטרעפט מעהר ווי 5000 זל., געהערט ער שוין נישט צום ארבייטס-געריכט, נאר צום גארמאלען געריכט.

דאס אנקלאגען אין ארבייטס-געריכט איז אויך פערבונדען מיט געוויסע קאסטען, תכיעות ביז 50 זל. זענען אינגאנצען פרני פון געריכטס-אפצאהל. אין אלגעמיין אבער צאהלט מען אפ צוויי פראצענט פון דער געלד-תביעה אין 75 גראשען פאר ארויסרופען יעדען עדות. דעם אפצאהל פאר'ן אויסרופען עדות צאהלט מען אויך ביי תביעות ביז 50 גילדען.

אלע פערשיידיגער אין די פראצעסען פון ארבייטס-געריכט קענען ארויסטרעטען פאמיליע-שיטגלידער פון דעם מאה-נער אין פארשטיהער פון פראפעסיאנעלען פעראיין, צו וועלכען דער תובע געהערט.

געגען אורטייל פון ארבייטס-געריכט קאן מען אפעלירען צום קרייז-ארבייטס-געריכט, אז דאס גאר אין פאלען, אויב די געלד-תביעה בעטרעפט מעהר ווי 200 גילדען.

דאס קרייז-ארבייטס-געריכט איז מחויב די אפעלאציע צו בעטראכטען אין משך פון 14 טעג.

די אפעלאציע דארף ארטיגנעטראגען ווערען שפעטעסטענס ביז 14 טעג נאכ'ן אורטייל און קאן געמאכט ווערען אויך נישט מיט א ספעציעלע ביטע, נאר דורך בעטען ארייננצוטראגען אין פראסאקאל פון דער ערשטער אינסטאנץ (ארבייטס-געריכט), אז מען אפצלירט אויפ'ן אורטייל.

העלפט בויען ארץ יש אל!
צאהלט און פערשפרייט דעם שקל!

אנ'אונערהערטער סקאנדאל איז „הזמיר"

דער „הזמיר" גיט אפ זיין זאל פאר משה אפעלבוים'ס בילדער-אויסשטעלונג, אבער באלד אויפ'ז צווייטען טאג ווערט דער לאקאל פערשלאסען מיט די בילדער צוזאמען!—די סיבה איז, וואס דער יודישער קינסטלער האט נישט... בעצאהלט א פריהער 200 זל.

פון בעקאנטען יודישן קונסטלער משה אפעלבוים קרינגען מיר פאלגענדען ברוף:

ג' ה' הערראקטאר!

איך האב דעם כבוד צו בעטען אייך, ערלויבען מיר פערעפענטלוכען פאלגענדען ברוף: וו. עס איז בעקאנט (דורך די פרעסע און אפישען און שמאט) איז דאגערשטאנ פרוה געעפענט גע-וואָרען מיין בילדער-אויסשטעלונג און זאל פון „הזמיר".

צו מיין גרעסטער שטוינונג און פער-וואונדערונג, ווען אויך בין שבת פרוה געקומען עפענען דעם זאל, האב איך אויך אהם געטראפען פערשלאסען. פאר מיר און פאר די צענדלונגער בעזוכער, וואס זענען געווען פערזאמעלט און ארופגעגאנג ווען איך האב מיך געוואנדען צו דער „הזמיר" פערוואלטונג ווענען דעם ענין, האט מיר ערקלערט, דאס דער זאל איז געשלאסען געווארען דערפאר, ווייל איך האב נישט בעצאהלט פאראויס די געפאדערטע 200 זל. פאר'ן זאל.

איך מוז אונטערשטרייכען, דאס דער זאל איז געשלאסען געווארען אהן א פריהערדיגע ווארנונג.

איך גיב דעם פאקט (וואס עס מרעפט זיך דעם ערשטען מאל אין פערלויף פון מיין לאנג יעהריגער פראקטיק) אויבער דער עפענטלוכקייט אין זאל די עפענט-לוכקייט משפט'ן!

מיט דרך ארץ און דאנק

משה אפעלבוים
קונסט-מאלער.

* * *

דער פאקט, וואס דער קונסטלער משה אפעלבוים גוט אויבער, איז ווערקליך אנ-אנערהערט סקאנדאליעזער און פער-דינט די אויפמערקזאמקייט פון דער יודישער עפענטלוכקייט.

דער „הזמיר" איז אנ'אונסטוציע.

וואס אויך אונצוגע אויפ'אבע און צ פלעגען די יודישע קונסט אין אלע אויס-רע פארמען. עס איז געווען מעהר, ווי נאמורליך, ווען ה' משה אפעלבוים האט זיך געווענדעט צום „הזמיר" וועגען אזא ארדנען דארט זיין אויסשטעלונג, און וואס דער „הזמיר" האט מסכים געווען אפצוגעבען זיין זאל פאר דעם צוועק, לחלוטין אונבעגרייפליך און אבער דער „מאנפליקט", וואס האט געבראכט צום פלוצלונגען פערהאקען די טור און טויער פונ'ם „הזמיר" און צו בערויבען די יודישע געזעלשאפט אין אונזער אנצ אזוי קונסט-ארימער שטאט פון צו בעקענען זיך מיט די ווערטפולע שאפונגען פון דעם זעהר מאלאנט:רטען משה אפעלבוים.

די פארערונג פון „הזמיר", צו בע-צאהלען פאראויס די 200 זל. פארן לאקאל, קלונגט ווי א בייזווילונגער ווינ-אבער א יודישען קונסטלער און ווי א חוזק אויבער זיך אליין.

די ה"ה פון דער „הזמיר"-פערוואל-טונג האבען זעהר גוט געוואוסט. אז דאס ברענגען העכער 100 אינגעראהט-טע בולדער פון קאמאוויץ קען לארו און געווען פאר משה אפעלבוים פער-בונדען מיט גרויסע הוצאות און אז עס און אהם אונמעגלוך געווען פארו-אויס צו בעצאהלען די 200 זל. פארן לאקאל. זיי האבען אבער אויך זעהר גוט געוואוסט, די „הזמיר"-לייט, אז קיין שום ריזיקע האבען זיי נישט געהאט בי דער דאזיגער בולדער-אויסשטעלונג, דען ה' משה אפעלבוים האט געגעבען א גארא נטיע פארן געלד מיט אונגעם פון די ווערטפולע בולדער זיינע!

אזא אונפערא נטוארטלוכע בעצוהונג צו א יודישען קונסטלער בפרט פון אזא אונסטוטיציע, ווי דער „הזמיר", מוז אויפ'ן שארפסטען אופן נעפארדערט ווע-רען און ה' משה אפעלבוים און גע-רעכט. ווען ער גוט דעם סקאנדאליעזע-ענין אויבער צום משפט פון דער עפענט-לוכקייט...

קויפט אויס ד"ם שכל תרפ"ט
און פערשאפט אייך דאס וואהל-רעכט צום קאנגרעס!

84 יעהריגע זקנה אונטערן טראמווי

(:) אויף קולינסקי גאס 36 אין עהר געלטען אויבערגעפאהרען געווארען פון טראמווי די 84-עהרינע זקנה ראכא בילעשיעווא. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט פאגאטאוויץ זי אפגע-פונהרט און שפונאל.

פסח-אקציע

פאר די צייטונגס-פערקויפער

די פערוואלטונג פון „אומפארטייא-שען פעראיין פון די צייטונגס-פערקויפ-פער" האט א ראנק דער מוטהולף פון די יודישע און פוילישע רעדאקציעס אין און דער קהלה הע-יאהר דורכגעפירט א פסח-אקציע פאר די מוטגלודער פון פעראיין. יעדער צייטונגס-פערקויפער האט בעקומען מצות, ווען אין צוקער.

אויספלוג פון וואַרשאווער סטודענטען אין לאדז

(מארגען קומט קיין לאדז א אויספלוג פון סטודענטען פון פוילאנדישען פא-קולטעט בי דער וואַרשאווער אינגווער-זומעט.

די סטודענטען וועלען בעזוכען אלע שמאטישע בולדונגס-אנגסטוציעס.

וואלען פון א פרעזעס אין דער האנדעלס-סאמער

(מ) דעם 8 מאי וועט פארקומען א פלעגאר-זונגונג פון דער האנדעלס-קאמער, אויף וועלכער עס וועט אויסגע-קלבען ווערען א פרעזעס פון דער קאמער. וואַרשאווער אינגווער זומעט.

מארגען קומט קיין לאדז א אויספלוג פון סטודענטען פון פוילאנדישען פא-קולטעט בי דער וואַרשאווער אינגווער-זומעט.

די סטודענטען וועלען בעזוכען אלע שמאטישע בולדונגס-אנגסטוציעס.

וואלען פון א פרעזעס אין דער האנדעלס-סאמער

(מ) דעם 8 מאי וועט פארקומען א פלעגאר-זונגונג פון דער האנדעלס-קאמער, אויף וועלכער עס וועט אויסגע-קלבען ווערען א פרעזעס פון דער קאמער. וואַרשאווער אינגווער מונגסם.

ארבייטסלאזע סעזאן-ארבייטער פארערו ס'זאלען זיך אנהויבען די עצענטריכע ארבייטען.

אין שיכות מיט די קאטוגאלע ארבייטען אויף פארזשעטשנע גאס און פארגעקומען א פערזאמלונג פון די סעזאן-ארבייטער. עס איז בעהאנדעלט געווארען די רפאגע וועגען סעזאן-ארבייטען, וואס דער מאגיסטראט קען הייאהר נישט ארגאנזירען ווי געהערינג צולויט מאנגעל און געלט. די פערזא-מעלטע האבען אנגענומען א שארפע רעזאלוציע געגען דער צענטראלער מאכט, וואס זאגט נישט פאר די סעזאן-ארבייטער און געבען ארבייטסלאזען-פאנד, פארערנדיג, אז די ארבייטס-לאזע סעזאן-ארבייטער זאל אויסגע-צאהלט ווערען די שטיצע בנו זיי וועלען קריגען ארבייט.

העלפט בויען ארץ יש אל!
צאהלט און פערשפרייט דעם שקל!

די ערשטע טעג פסח איז לאדז

דער ערב-פסחדיגער פדיון.—מעהר סוחרים ווי קונים.—די „הויך-קאניונקטור" אויף מצות.—חזנים-קריזיס אין אלטשטעטישער שוהל.—רעיענטען אום פסח נישט קיין שרעקענס-געשטאלטען.

(ג) וועגען דעם ערב-יום-טוב'דיגען פדיון און די לארזער געשעפטען און מארק זאגט מען, אז אויף דעם אונצו-גען טאג לוזונג האלט זיך חער „גאנ-צער פסח" אין אונזער שטאט.

חורקליך, אז מעטוואר, ערב-פסח, גע-ווען גאר לעבערג און די לארזער גע-שעפטען און האנדעלס-פלעצער, דער עולם האט אויסגעראבעלט בון די לוועצטע גראשען „צונויפגעשמוצט" ווען דעם יום-טוב. אויף וסלאדניא גאס און ממש אונמעגליך געהען דורכ-צוגעהן. מוזיקענדער מענשען האבען אויסגערופען זיערע ערב-פסח'דיגע סחורות און אבסאל האט זיך געלוזט, הגם עס זענען געווען מעהר סוחרים. נו הנהגער, ס'הייסט, ס'זענען געווען מעהר סוחרים, ווי קונים. דאס האט אבער נישט געשטערט, אז פיש זאלען פערקויפט ווערען צו הופשלעך מערע פרייזען, אז עופות זאלען זיין גאלד גלייך און די יאטקעס זאלען אויסגע-רוימט ווערען. אויך מצות זענען פער-צוקערט געווארען בון די רעשטלער, און דאס צו שפארקע פרייזען. די לעצ-טע צווייטרייט טעג פאר יום-טוב האבען ארויסגעראבעוועט די מצה-סוחרים און מצה-בעקערס פון אנ'אדורכפאל.

די שוהלען זענען יום-טוב געווען גע-בראפט פון עולם. אין דער אלטשטע מישער שוהל האט זיך אלץ געפוהלט דער בדונג צולובן „חזנים-קריזיס". דעם עולכ פעהלט א חזן.

דער שפאצער און די גאסען און גע-ווען גאנץ לעבהאפט, בעזונדערס גע-טעג, שבת, ווען די זון און ארויסגע-צויגען געווארען פון אויהר פינטער-פאס. ברי צו פערגעדיגען בכלי מוב זאל נאך צוגעשטעקען ווערען, אז אונגעג יו-דישע פענק, האבען אויף דרייטעג יום-טוב זיך געשלאסען און געמעלדעט די, וואס דארפען עצאהלען אים יום-טוב וועקסלען, קעגען די וועקסלען אויסקוי-פען אהן יעדע קאסטען בעים דעיענט.

כאמש אונמאל און יאהר אין דער רעיענט נישט קיין געשפענסט פאר די וועקסל-אויסשטעלער.

לאדזער יודישער קאמער-טעאטער
ארט
לייטפרי: מ. בראדערזאן און ד. בייגעלמאן

היינט
3 פארשטעלונגען
4 נ. מ. 7.45 און 10 אויענד.
מצד-ריי
1) פראלאג, 2) מחיתות טעם, 3) שבת-הגדיל און קורץ-פריטעג, 4) ב ונער א דאזאד, 5) חכמת-כינע, 6) מצה-בריי, 7) א ברכה איבער א דונגה, 8) דאס קלוגע חזנדעל, 9) אונ' גאניקל, 10) לבנה-פאראד.
די קאסע איז אפען פון 5 אויענד
הזחה בילעטען אין פרי-קארטען חוץ פרעצע (אין מל אין טאג) נישט גילטיג.

וויכטיג פאר ה"ה פריזיער!
צוליב דער קאנקורענץ זענען די פרייזען פון אלע ארט קעלניש בלומען-וואסער
פערקלענערט מיט 20 פר"ץ
אויך ארייבער אויס וואהל פון פלאמען און שטאל-זאכען.
פערפומעריע י. דרוקער זאוואדזקא 11 — טעל. 75-92.
בעט. פאר אנגראסיסטען ראבאט

קינדער שול-קינדער ווען חול-המועד איז די שולען נישט דארפען געהן

(—) צוליב דעם, וואס הייאהר זע-נען די יודישע יום-טובים נישט אויס-געבאלען צוזאמען מיט דרי קרוסטלוכע, זענען די יודישע שול-קינדער, לויט'ן צדקולאר פון בולדונגס-מיניסטעריום פערטיג געווארען נאר אין די ערשטע און צווייטע טעג יום-טוב פון די לימו-רים אבער נישט אין חול-המועד.

אין שיכות דעמיט האט א הלע-צציע פון יודישען לעהרער-פעראיין (פארלרניקווא 3) זיך געווענדעט צום שול-אונטערעקטאר און געבעטען די יו-דישע שול-קינדער פון די „פאווישעלנע" שולען צו בעפרייען אויך אין חול המועד פערוואנדען זיך אויף א פעראהרונג פון בולדונגס-מיניסטעריום, לויט וועלכען די שול-לייטער'ס האבען צו ווער דרום-פאזיציע 5 טעג, די אזוי גערופענע „דרעסטארסקע", אין וועלכע זיי קע-נען בעפרייען שולער פון די לימודים א חמ' די יום-טוב פערייען, די דעלעגא-ציע האט דערוביר געבעטען, אז דער שול-אונטערעקטאר זאל געבען דאס רעכט, וואס עס גוט דער דערמאנטער צורקולאר, לטובת די יודישע תלמידים פון די „פאווישעלנע" שולען פאר דער צייט פון הייאהרינגען חול-המועד פסח.

דער שול-אונטערעקטאר האט דער דע לעגאציע ערקלערט, אז ער איז גרונט נאכצוזוגען די בקשה. אויב די לייטער פון די „פאווישעלנע" שולען ווילען אויפ'נעמען די יודישע קינדער אין חול-המועד פאר דער למו-דים.

ס'איז צו האפען, אז די לייטער פון די שולען העלען געפונען א מיטעל, אז די למודים זאלען נישט דערפון און די יודישע שולער ווערען האבען דו טעג לוקקייט צו זיין בעפרייט אויף נאנ-חול-המועד פון די שולען.

(—) אין צוזאמענהאנג מיט'ן אקול-נוק, וואס דער שול-אונטערעקטאר האט צוגעשוקט צו אלע אונטהאבער פון די יודישע פרוואס-שולען, אז די יודישע קינדער ווערען בעפרייט פון די למודים נאר אין די ערשטע און אנדערע טעג פסח, ד. ה. אין חול-המועד דארפען די למודים יא פארקומען, האט די פערוואל-טונג פון „מחזיקי בתי-ספר" בעשלא-סען צו ווערען זיך מיט א מעמאריאל צום שול-אונטערעקטאר וועגען בעפרייען די יודישע קינדער פון די למודים אויך אין חול-המועד. דערפאר זאלען די לייט-ער פון די יודישע פרוואס-שולען זיין גרייט זיך אפצוזאגען צו ענגיסען פון די חונטערד-פעריען, ד. ה. אין דאן זאלען אין די דאזיגע שולען פארקומען למו-דים אנשטאט די אדורכגעלאזענע לערן-טעג פון חול-המועד.

ארבייטער שול-קינדער ווען חול-המועד איז די שולען נישט דארפען געהן

(—) צוליב דעם, וואס הייאהר זע-נען די יודישע יום-טובים נישט אויס-געבאלען צוזאמען מיט דרי קרוסטלוכע, זענען די יודישע שול-קינדער, לויט'ן צדקולאר פון בולדונגס-מיניסטעריום פערטיג געווארען נאר אין די ערשטע און צווייטע טעג יום-טוב פון די לימו-רים אבער נישט אין חול-המועד.

אין שיכות דעמיט האט א הלע-צציע פון יודישען לעהרער-פעראיין (פארלרניקווא 3) זיך געווענדעט צום שול-אונטערעקטאר און געבעטען די יו-דישע שול-קינדער פון די „פאווישעלנע" שולען צו בעפרייען אויך אין חול המועד פערוואנדען זיך אויף א פעראהרונג פון בולדונגס-מיניסטעריום, לויט וועלכען די שול-לייטער'ס האבען צו ווער דרום-פאזיציע 5 טעג, די אזוי גערופענע „דרעסטארסקע", אין וועלכע זיי קע-נען בעפרייען שולער פון די למודים א חמ' די יום-טוב פערייען, די דעלעגא-ציע האט דערוביר געבעטען, אז דער שול-אונטערעקטאר זאל געבען דאס רעכט, וואס עס גוט דער דערמאנטער צורקולאר, לטובת די יודישע תלמידים פון די „פאווישעלנע" שולען פאר דער צייט פון הייאהרינגען חול-המועד פסח.

דער שול-אונטערעקטאר האט דער דע לעגאציע ערקלערט, אז ער איז גרונט נאכצוזוגען די בקשה. אויב די לייטער

ראמווי לארז מ-מאשאוו

וועט אויספויען אנ'אכציען-געזעלשאפט

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון מא-גנסטראט איז בעשטעטיגט געווארען דער סמאמוס פון דער אקציען-געזעלשאפט „צופאהר-פ'ראמווי לארז — מאמא-שאו". די אקציאנערען זענען: דער לארזער מאגנסטראט, דער פאוויסאמוץ סטומוק און א גדבע לארזער פונגאנסטו-מען. דער גרונד קאפיטאל מאכט אויס לעת עתה 250.000 זל.

טרעפט ריי אי די ריהען
פון דער ציוניסטישער וועלטארגאניזאציע — קויפט אויס דעם שקל!

די וואהלען צו דער האנדווערקער קאמער

(ג) דער הויפט-וואהל קאמיסאר צו דער האנדווערקער-קאמער אין לארז האט שוין פערעפענטלוכט די רשימות פון דער אינצינער יודיש-פוילישער לוסטע פון די קאנדידאטען. עס איז נישט ארייגעטראגען מעהר ווי אין ד' אויגער אויף ד. מ. „יצואת מצרים אין די הידה". דאס ווייז זיין א קולטור-הנם-קאנדידאטען-לוסטע, וואס אין שוין בעשטעטיגט געווארען.

פון 30 אפריל ביז'ן 4 מאי אינ-שלוסלוך וועט די קאנדידאטען-לוסטע זיין אויסגעלעגט אין וואהל-ביורא צום דורכזעהן פאר דער בעפעלקערונג.

בעריכט-פערזאמלונג אין האנדווערקער-קלוב

היינט 7 אויענד קומט פאר אין לא-קאל פון האנדווערקער-קלוב פאלגענדע-ווא 4 א בערוכטס-מיטונג פון דער בע-מוגקייט פון די האנדווערקער פארשטע הער אין די זעלבסטפערוואלטונגס-ארגאנען. עס געמען אנטיל: ראמט. פון, פרנס האפמאן און ראטמאן מאש מאוויטש.

פאלקס-אינווערזיטעט

ביי דער ציון. ארגאניזאציע.

היינט זונטאג 8.30 אויענד קומט פאר אין פאלקס-אינווערזיטעט א אונטערע-מאנטע פארלעזונג: פון דעדי י. אוגער אויף ד. מ. „יצואת מצרים אין די הידה". דאס ווייז זיין א קולטור-הנם-

ווייטער פון הייאהרינגען
ד. ד. ד. ד. ד. ד. ד. ד.

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

דער ארקעסטער צוגעפאסט צום בילד אונטער דער לייטונג פון ד. שימקיעוויטש

היינט און טעגליך! „קינדער פון דער יידישער גאס"

גרויסער לעבענס-דראמא לויט דער בעריהמטער ערצעהלונג פון פון דער רוסישער פילם-פאבריק „מאוסינא" אין מאסקווא.

שלום עליכם

נאהענטסטער — פראגראם: „פאנצער-שיף אטלאנטיק"

„היינט טאנצט מאריעטע"

באד נויהיים

דייטשלאנד D-צוג סטאציע פון דער ליניע האמבורג - (בערלין) - קאסעל - פראנקפורט אם מיין - באזעל (45 מינוט פון פראנקפורט אם מיין). — פראספעקט פון באד אין קורפערוואלטונג. — באד גויהיים און אין רייזע-בוירא.

די וועלט-בערימטע רייד מיט כוילעז-זויערע קאד-זאלץ-וואסר - בעדער (30,5—34,4° צעלזיוס)

ווירקט זעהר בײַ הארץ און ארטעריע-קראנקהייטען, רעוומאטיזם, ביכט, בראנכיט, חוט-השדרה-קראנקהייט און נערוען-לידען. — זעהר גוטע אונטערהאלטונג אלע ארט ספארט. — זעמטליכע מאדערנע קור-מיטעל. — שעגער אנגענעמער ערהאלונגס-אויפענטהאלט. — פראכטפולע וואוינונגען צו צוגענגליכע פרייזען.—

טוך און קארט=לאגער B. CUTTER

ניו מיעיסקא 4 ●●● טעל. 10-28.

גרויסער אויסוואל פון בילטצער און אויסלענדישע סחורות

(פאבריקס-פרייזען.) (הורט און דעטייל.)

בעקאנטמאכונג.

דערמיט האב איך דעם כבוד בעקאנט צו מאכען די ג. ק. אז זונטאג ד. 5 מאי 6 א זייגער אוועגד ווערט געעפענט דער

קאפע-רעסטאראן „פיקאדילי" זאוואדזקא 1 (שטיבלערס נײַ-בוי)

דער לאקאל איז קאמפארט איינגעארדענט לויט דעם נײַעסטען סטיל. — דער ביז איצט בע-קאנטער מיט זיין געשמאקע און גוטע קוך רעסטאראן „ארים טאל" ווערט איבערגעסטראגען אין דעם נײַ-ערעפענטען לאקאל און ווערט ווײַטער געפיהרט אונטער דער זעלבער לייטונג און פאך-קענער ווי אויך שטרענג כשר. — דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט וואריעטע און קאלטע צובייסען. — אין דעם זעלבען לאקאל איז ספעציעל איינגעארדענט א זאל פאר בעלער, באנקעטען א. אז. וו. — אין בריסטאל בלייבט ווייטער דאס קאפע.

אין דער האפנונג, אז די ג. ה. וועט מיר דאס פערטרויען אויך ווײַטער שענקען, צייכען איך

מיט אכטונג

ה. בערנהיים

בעטערקונג: אנזעהען דאס לאקאל פליכטעט נישט קיינע בעשטעלונג.

לעטשניצע

פון דאסטוירים-ספעציאליסטען

אויז צאהן-ערצטליכער סאבינעט

17 זגערזשער 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראמאווסקי	נאז-, האלז, אויערן-קר.	פון 1-10 3—2 7—6
ד"ר יוסטמאן	נערוען-קראנקהייטען	פון 5—12
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכטס-קר.	10—11 און 1-2 נ.מ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—1 2—5
ד"ר פאפיערני	פרויען- אויגען-געבורטס-הילף	12½—1 5—6
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר מאנמאר	תירוגישע קראנקהייטען	1—2 נ. 3—4
ד"ר ווייגבערג	מיג-רע, ספעצ. הארץ, לונגען	11—1 6—7
ד"ר מוטפעל	רענסגען	12—10 4—6
צאהן-ארצט א. גראדזענסקי צאהן-ארצט נ. ראזעם	צאהן- און מויל-קראנק.	3—9 3—9

אינסטליכע העהענזאנגע-בעשאדיגונגען. פאלזע-שטעלע

מיט דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

ארענטגען-אינהמיטום

קחארץ - לאפס, היטערמיע און אלעקטרע-מיזישעס קאבינעט.

וויזיטען אין דער שטאט. מיט טאגן אויך זונטאג.

אלע ארט מעדעצינישע אנאליזען. — קורסען פאר שטאטלעך

איממוגגעו גענען שטארלאטיגע.

ערצטליך-כאסמעטיש-קאבינעט.

פרל. מ. מארסיס נעמט אן פון 5-7 אחעגס.

1, 2, 3, און 4-צימערדיגע וואוינונגען

מיט אלע בעקוועמליכקייטען צו פערמיטען אין די היזער: פאמארסקא 41, צעגיעלניאנא 83 רוג פל. דאמבראווסקי, וויסאקא 19 רוג זלאטא, מאניס-טראצקא 16, סענאטארסקא 2 רוג קילינסקיעגא און צעגעלניאנא 101 רוג טרעמבאצקא. בעזיכטיגען קאן מען א גאנצען טאג. דער וועכטער וועט אנווייזען אויס'ן ארט. די בעדינונגען און דעם טערמין פון איבערגעבען די וואוינונגען קען מען ערפאהרען אין בוירא טרעמבאצקא 18 פון 4—7 אוו.

לאמפעז

פיר שפייז-צימער סאלאן-קאבינעט שלאף-צימער

קויפט זיך אמבעסטען און פאבריקס-לאגער בײַ

Sz. P. Szmalewicz

פאלודניאווא 8, טעל. 64-39

מער אן צוגענומען רעפערענצען אומארבייטונגען, אקסידירען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.

קוואריץ לאמפ-עלעקטרישער היל-קאבינעט-כאסמעטיק

טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אוועגד

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

בעקאנטמאכונג.

איך מאך דערמיט בעקאנט דאס

איך פאהר נישט אוועק דעם זומער

און נעם אן בעשטעלונגען פאר מיין מיזיק.

מיט אכטונג יצחק יעקב מעלאדיסטא

זאוואדזקא 22 פארטער.

קליש־טעס

עוס דרוקען און צייכנונגען

די איינציגע יידישע קלישע-פאבריק

„GALWANO" 101

TEL. 57-68. PIOTRKOWSKA

מעכאנישע שלאסערייען און שחיטערייען

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 róg Zachodniej

כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פער-שידענע מאשינען-טייל לען. און אויטאגעניש שווייסונגען.

שנעל און ביליג!

: פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20 וו. 17.

ס'איז איבריג צו קומען קיין לאדז.

מיר ערלעדיגען אלע ענינים אין די געריכטען אין אלע מלוכה'שע, קאמונאלע און פריוואטע אינסטיטוציעס אין לאדז, ווארשא, אין גאנץ פולען און אין אויסלאנד.

אינטערווענציעס, פערטרעטונגען, בעראטונגע אינפארמאציעס, פערמיטלונגען אין אלערליי ענינים; וועסעל-אינסאמא, קלויזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויסקונפטען און בעאבאכטונגען.

ביורא „ארגוס", לאדז, זאכאדניא 36

מיר זוכען קאָרעספאנדענטען און מיטארבייטער

:—:— אין אלע שטעט און שטעטלעך. :—:—

האט רחמנות!

געהענדיג עיו"ט אויף פיעטריקאווער גאס חאב איך פערלוירען מיין גאנץ פערמעגען, וואס איז בעשטאנען פון ציצית שניט, ארבע, שמונה. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות צו האבען אויף אנ'אלטען מאן, וואס ער איז דער-מיט מפרנס א גאנץ היז-געזונד און אבצוברענגען זאמענהאף 13 צו שלמה לייב איזענבערג.

א פראנט-געוועלב

מיט א שטוב אויף פיעטריקאווער גאס צווישען פאלודניאווא און נארוסאוויטשא פון זאפארט אי-בערצוגעבען. אפערטען אפצוגעבען אין אדמיני. פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער „A. B. C."

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע זיידע-נע טליתים כמו טערקישע, יראסלאווער און קא-לאמעער ווי אויך אויסלענדישע טליתים-קטנים הורט און דעטייל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקוטען ביליגער ווי איבעראל בײַ

א. ה. ציטרינאווסקי

קאמיענא 1, אין 2. טויער, פארטער.

בעמ.: ס'ווערן אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשן

ווייטיג פאר דאמען!

פאר נאר 2.50 זל.

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף נענצליך נײַ. געדענקט די אדרעס:

3 זאוואדזקא 23

אין הויף. 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעמ. צום יעצטיגען סעזאן ווערט נעמאכט אלע ארט שטרוי-היטען, פילץ מיט שטרוי אויך זײדענע היטען צו שפאט ביליגע פרייזען — — — נאר פאר 5 זל.

„TOLA"

OGŁOSZENIE

Magistrat m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że miejsca postoju autobusów, utrzymujących komunikację międzymiastową, zostały wyznaczone w następujących punktach miasta:

1. na Bałuckim Rynku
2. przy krańcowym przystanku tramwajowym na ul. Brzezińskiej,
3. przy zbiegu ulic Pomorskiej i Zagajnikowej,
4. przy krańcowym drzystanku tramwajowym na ul. Rokicińskiej
5. przy zbiegu ul. Napiórkowskiego i Tatrzańskiej
6. przy zbiegu ul. Dąbrowskiej i Kilińskiego
7. przy zbiegu ul. Rzgowskiej i Śląskiej
8. „ „ „ Białej i Piotrkowskiej
9. „ „ „ Kątnej i Janiny,
10. „ „ „ Żeromskiego i Konstantynowskiej
11. przy zbiegu ul. Srebrzyńskiej i Promyka,
12. na placu przed Dworcem Kolejowym Kaliskim

גען. צו פערשפרייטן מלאכה און ערד-ארבייט צווישען יודען „ארט" אין לאדז

וואולטשאנסקא 27, טעלעפאן 11-23.

אכטונג שניידער-מייסטער

און שניידער-ארבייטער פון הערן- און דאמען-פאכן!

ד. 12-טן מאי ד. י. הויבען זיך אן די למידים אויף אונזערע קאנצעסיאנירטע צושניידער-קורסן פאר דאמען און הערן-שניידער.

ווער עס וויל אנקומען אויף די צושניידער-קורסן דארף זיך פערזענליך מעלדען אין ביורא פון „ארט" וואולטשאנסקא 27 אין די ביורא-שעהן.

די איינשרייבונגען הויבען זיך אן זונטאג, ד. 28 אפריל און וועלען דויערן ביזן 8 מאי ד. י.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Dziś i dni następnych:

Dla dorosłych:

Przeróbka filmowa powieści BERNARDA KELLERMANA

Bracia Schellenberg

W rolach głównych: **Lil Dagover, Liana Haid i Konradt Veidt.**

Dla młodzieży:

Cyrk Toma Mixa

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת??

פארוואס לויפט יעדערער אין די ביורא צו ה' מאנעלא פיעטריקאווער 17

ואמרת אליו

וואלסט דו איהם זאגען אז אין דעם ביורא ווערט געהויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע מאנראווע זאכען ביטעס, קלאיזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארגע און ציוויל ספראוועס, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, אונטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען מיט אכטונג

ה' מאנעלא פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52

די בעסטע אינקויפס-קוועלע פון אלע אר ט

יצור ער

ארטיקען און רויע טיילען צו ראמען-בוי

זאפריקס-פרייזען.

M. SZUREK, קילינסקיעגא 42 פראנט-פארטער

עלטערן!

אין מיין לאנג חדר שולע ווערען אנ-ענומען געטמען

ווער וואס לערנען אין פאווישעכנע-שולען:

לערנען: חומש, רש"י, נ"ך משניות, גמרא, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברע-איש, איך יודישע ריין זעלבסט צוזאמענ-שטעלען, ס'ווערען אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן, ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען!

מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד

פלאץ-וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

קוועער אפיציגע רעכטס II שטאק

עלטערן!

אין מיין לאנג חדר שולע ווערען אנ-ענומען געטמען

ווער וואס לערנען אין פאווישעכנע-שולען:

לערנען: חומש, רש"י, נ"ך משניות, גמרא, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברע-איש, איך יודישע ריין זעלבסט צוזאמענ-שטעלען, ס'ווערען אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן, ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען!

מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד

פלאץ-וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

קוועער אפיציגע רעכטס II שטאק

אבאנאמענטס-פרייזען: פאר א יאהר אין פוילען 8 רובל, אין פרעמדען לענדער 1,25 דאלער. אנאנסען-פרייזען: פאר א מילימעטער-שורה פארן טעקסט 10 גרושען, פאר טעקסט 40 גר., אין טעקסט 60 גר., בקבץ 12 גר., פרעמדע 20 גר. פאר אויסלענדישע אגענטען 100% מעהר. אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהרער. אין די פרעמדען לענדער נישט ארבעטשעטען קיין רעקלאמען.

Redaktor-wydawca R. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 18.